

เหล่ากอพุทธะ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ถึงวางธรรมและวินัยไว้ ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ตรัสรู้ธรรม ธรรมต่างๆ ไป แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาแสวงหากับเจ้าลัทธิต่างๆ เขาก็ปฎิญาณตนว่าเป็นศาสดา

แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ว เวลาเผยแผ่ธรรมอยู่เห็นใหม่ เดียรถียน์ครนถ์ต่างๆ เขามีการต่อต้านอยู่ตลอดเวลา เพราะในสมัยนั้นเขาก็มีเจ้าลัทธิต่างๆ ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็จะเชื่อถือกันตามๆ นั้นไป แต่เพราะมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ปฏิเสธทุกๆ แนวทางหมดว่าสิ่งๆ นั้นมันเป็นเรื่องของโลก มันข้องเกี่ยวอยู่ในโลก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาพ้นจากโลก ถ้าพ้นจากโลก.. พ้นจากโลกเพราะเหตุใด มันมีที่ไปที่ไป “ดอกบัวเกิดจากโคลนตม” ชีวิตของเราแต่ละชีวิตนี้มันมีการผ่านเวรผ่านกรรมมา มันสร้างบุญสร้างกุศล สร้างบาปอกุศลมา เวียนตายเวียนเกิดมาตามแต่วิญญะ ผลของวิญญะเห็นใหม่ ผลของวิญญะคือการเกิดและการตาย จิตนี้ได้ผ่านเวรผ่านกรรม ผลของวิญญะได้สร้างสมบุญญาธิการมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ถึงมาตรัสรู้ธรรม เวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเห็นใหม่ นี้ว่าการตรัสรู้ธรรมเพราะเหตุใด เวลาถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ตรัสรู้ธรรม ออกจากราชวังแสวงหา ขณะที่แสวงหาอยู่ทำทุกรกิริยา ไปเที่ยวศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ เขามีการประพฤติปฏิบัติขนาดไหนก็ได้ทดสอบกับเขา ทำกับเขามาจนทุกวิธีการแล้ว สิ่งนั้นมันเป็นเรื่องนอกจากหัวใจ มันเป็นเรื่องนอกๆ มันเป็นความรู้สึก เป็นความนึกคิด เป็นโลกียปัญญา เป็นปัญญา เป็นฉานโลกีย์ที่เกิดจากจิต มันไม่ใช่จิต

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับมา ตั้งแต่อาณาปานสติเห็นใหม่ เวลาจิตมันสงบเข้ามา จากทำความสงบเข้ามา จนถึงบุพเพนิวาสานุสติญาณ จิตสงบแล้วรู้ อคติชาติ จตุปปาตญาณ อาสวักขยญาณ มันทำที่ไหน เวลาตรัสรู้ตรัสรู้ขึ้นมาที่หัวใจ ถ้าหัวใจนี้เวลาชำระล้างกิเลสไปเห็นใหม่ นี่พุทธะ นี่เหล่ากอของพุทธะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวียนตายเวียนเกิดมาเป็นพระโพธิสัตว์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมไว้ในสุดตันตปิฎก เราเคยเป็นชาตินั้น.. เราเคยเป็นกษัตริย์.. เป็นกษัตริย์เห็นใหม่ เป็นพ่อค้าต่าง เป็นมาทุกอย่าง การเป็นอย่างนี้ นี่เหล่ากอของพุทธะ

พุทธะในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สร้างสมบุญญาธิการมา เวลาสร้างสมบุญญาธิการมาจนถึงที่สุด นี่เพราะอำนาจวาสนาบารมี สร้างแต่คุณงามความดี คุณงามความดีนะ เป็นหัวหน้าสัตว์ เป็นกษัตริย์ เป็นจักรพรรดิ เป็นพราหมณ์ เป็นอะไรต่างๆ นี้อิสต์ตัวขนสัตว์ด้วยการช่วยเหลือเจือจานเขามา ได้เสียสละมาทุกอย่าง

เสียสละที่ว่าเป็นเหล่ากอ การสร้างสมบุญญาธิการเป็นเหล่าเป็นกอ เป็นสิ่งต่างๆ ขึ้นมาในหัวใจ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาที่ย้อนกลับมาชำระล้าง ชำระล้างสิ่งที่เกิดในหัวใจ ชำระล้างสิ่งที่ป็นอวิชชาในหัวใจ พอชำระล้างสิ่งนั้นเห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ เทศนาว่าการมาจากประสบการณ์ จากความเป็นจริงในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วางธรรมและวินัยไว้เห็นใหม่

เวลาสิ่งที่ป็นไป.. ทำไมคนคนนั้นถึงเป็นอย่างนั้น ? ทำไมคนคนนั้นถึงมีนิสัยอย่างนั้น ? ทำไมคนคนนั้นได้สมบุกสมบันกับชีวิตมาขนาดนั้น ?

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีภิกษุถามถึงปัญหา “เมื่อชาตินั้นๆ เขาเคยทำอย่างนั้น เมื่อชาตินั้นๆ” เขามีกรรมของเขา เขาได้ประสบการณ์ของเขา เห็นใหม่นี้สิ่งที่เกิดขึ้นกับใจ นี่เหล่ากอของพุทธะ

เหล่ากอของพุทธะ การสร้างสมมามากน้อยแค่ไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยนี้ไว้ ถ้าเราได้ศึกษาธรรม ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นใหม่ เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาวาง
ธรรมวินัยมาเป็นประเพณีวัฒนธรรม

เราชาวพุทธนะ เกิดมาในประเทศอันสมควร เกิดมาในสมัยของพระพุทธศาสนา
เกิดมาจากพ่อจากแม่ พ่อแม่เป็นชาวพุทธ พ่อแม่ส่งเสริมเลี้ยงดูเรามาได้ฝากฝัง ใ้สั่งใ้
สอนมา ได้มีการทำมาเห็นใหม่ พ่อแม่เป็นครูของเราคนแรก แล้วเราศึกษาของเราด้วย
จริตนิสัยของเรา โดยการกระทำของเรา

เวลาเราบวชเป็นพระเป็นเจ้าขึ้นมา ประพฤติปฏิบัติเห็นใหม่ แล้วบอกว่า “มรรค
ผลไม่มี” เวลาคนเขาไม่เชื่อ เขาไม่เชื่อว่ามรรคผลมีนะ เขาถึงกับถอดถอนเหล่ากอของเขา
นะ เขาเอาโอกาสของเขาโยนทิ้งไปเลย เขาเอาโอกาส เอาความเป็นจริงของเขาโยนทิ้งไป
ว่าสิ่งนี้ไม่มีผล

ในการประพฤติปฏิบัติ พระที่ปฏิบัติกันอยู่ ปฏิบัติมาก็ปฏิบัติเพื่อความสุข ปฏิบัติ
เพื่อสร้างบารมีเท่านั้น เขาไม่เชื่อนะว่ามรรคผลมี ! เขาว่าถึงพุทธกาลแล้วศาสนาไม่มี
มรรคไม่มีผล !

ถ้าจะมีมรรคมีผล คือมีมรรคมีผลแต่เฉพาะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขา
ไม่เชื่อและเขาไม่เชื่อว่าตัวเอง เขาไม่เชื่อว่ามนุษย์เราสามารถประพฤติปฏิบัติให้ถึง
สิ้นกิเลสได้ นี่เขาทำลายเหล่ากอของตัวเอง เขาทำลายพุทธะในหัวใจของตัวเอง แล้ว
เวลาเขาทำคุณงามความดีหรือทำชั่วบาปอกุศลของเขา เขาก็เกิดตามเวรตามกรรมนั้นนะ
เขาจะเชื่อหรือไม่เชื่อ เขาก็ต้องเกิดตามเวรตามกรรมของเขา เขาทำสิ่งใดเห็นใหม่

นี่พระพุทธศาสนา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้
เห็นใหม่

“ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว”

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งสอนนะ สั่งสอนว่าให้เรามีจิตเป็น
สาธารณะ ให้เรามีจิตมีเมตตา

“เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร”

ใครจะมีเวรมีกรรมมากับเรา เขาจะสร้างสมบุญญานิการมาขนาดไหน ถ้ามีสิ่งใดกระทบ ถ้ามีสติปัญญาของเรา เราจะไม่สร้างเวรสร้างกรรมต่อไปอีกแล้ว เราจะสร้างคุณงามความดีของเรา “เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร” เราไม่จองเวรจองกรรมกับใคร เราทำของเราเห็นใหม่

แต่จิตใจของเขา ถ้าเขาไม่เชื่อของเขา นี่เขาถอนเหล่ากอของเขา เขาทำลายถึงพุทธะของเขาว่ามรรคผลไม่มี ทำส่งไปก็ไม่ได้ผล เขาใช้ชีวิตของเขาไป ใช้ชีวิตของเขาไป ชีวิตหนึ่งโดยที่เขาไม่มีเหตุมีผลของเขา แต่เพราะเราเชื่อของเรา เราเกิดมา มีอำนาจ เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ พ่อแม่เราถือพุทธศาสนาเราก็นับถือพุทธศาสนา

เวลาเราศึกษาขึ้นมา พุทธศาสนาสอนเรื่องสิ่งใด พุทธศาสนาสอนถึงที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ เพราะเรามีโอกาส เรามีความเชื่อของเรา เราถึงได้ออกประพฤติปฏิบัติ เราถึงมาออกแสวงหาของเรา แสวงหาอะไร แสวงหาพุทธะของเรา ถ้าผู้ใดทำความสงบของใจเข้าไปได้เขาจะเข้าไปเห็นพุทธะของเขา

ถ้าใครทำความสงบของใจของเขาไม่ได้ เขาอยู่แค่สัญญาอารมณ์ของเขา เขาอยู่กับสัญญาอารมณ์ของเขาแล้วผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้าผู้ที่ประพฤติปฏิบัติโดยสัมมาอาชีวะ โดยสัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ ความเพียรชอบ งานชอบ เขาจะเชื่อครูบาอาจารย์ของเขา เพราะครูบาอาจารย์ของเขาได้ผ่านประสบการณ์ของเขา ครูบาอาจารย์ของเขาได้สั่งสอนเขามา ถ้าเขาเชื่อครูบาอาจารย์ของเขาจิตใจเขาจะลงครูบาอาจารย์ของเขา

เห็นใหม่ เป็นเหล่าเป็นกอนะ เราเป็นเหล่าเป็นกอ เป็นสังฆะ เป็นศากยบุตรพุทธชิโนรสมาด้วยกัน แต่เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ โดยมีกิเลสตัดหาความทะยานอยากอยู่ในหัวใจ มันปฏิบัติมันจะฝ่าเหล่าฝ่ากอออกไปนะ

เวลาเราไปศึกษา เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราก็ฝ่าเหล่าฝ่ากอว่าสิ่งที่เราได้ยินได้ฟัง สิ่งที่เราได้ สัญญาอารมณ์ที่ได้สัมผัสนี้ว่าสิ่งนี้เป็นธรรม มันฝ่าเหล่าฝ่ากอไป ฝ่าเหล่าฝ่ากอนี้มันเป็นสัญญาอารมณ์ทั้งนั้น ถ้าจำสิ่งใดมาว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ เห็นใหม่ เพราะสิ่งนี้เป็นธรรม

คำว่าสิ่งนี้เป็นธรรม ในหัวใจเราเป็นธรรม พอมันเป็นธรรมขึ้นมา มันเกิดทิว
เกิดมานะ ครูบาอาจารย์มันก็ไม่เห็นหวั่นะ มันจะเหยียบหัวครูบาอาจารย์มันไป ! สิ่ง
ที่เป็นคุณธรรมมันจะเหยียบหัวครูบาอาจารย์มันไปไม่ได้ ! สิ่งใดที่มันเหยียบหัวครูบา
อาจารย์นี้มันผ่าเหล่าผ่ากอไป ถ้ามันผ่าเหล่าผ่ากอนี้กิเลสค้นหาความทะยานอยากทั้งนั้น

เราเป็นชาวพุทธแล้วเราบวชเป็นพระเป็นเจ้า เราแสวงหาครูบาอาจารย์ที่จะสั่งจะ
สอนเรานะ เราแสวงหาครูบาอาจารย์ที่ท่านจะรู้จริง เรามีความสงสัย เรามีความตั้งเล
สิ่งใด การประพฤติปฏิบัติของเรา สิ่งที่เราทำเห็นใหม่

การเดินทางไปบนถนนสายหนึ่ง ผู้ที่เดินถนนสายนั้นมาแล้วก็จะรู้อุปสรรคใน
ถนนสายนั้นมีสิ่งใดบ้าง เราจะเริ่มประพฤติปฏิบัติ เราจะเดินขึ้นไปบนถนนสายนั้น
สิ่งที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเรายังไม่เคยเดิน ไม่ก้าวเดิน เรายังไม่ขึ้นไปบนถนนสายนั้น
เลย แต่เราได้ฟังครูบาอาจารย์เขาบอกว่าถนนสายนั้นมีอุปสรรคสิ่งใด มีการกระทำแล้ว
จะเป็นผลประโยชน์สิ่งใด แล้วสิ่งใดถึงเป้าหมายแล้วได้เป็นอย่างไร

เราก็ได้ยินได้ฟังมาเห็นใหม่ เราก็คิดว่าเราทำได้ เราก็คิดว่าเราก็มีความสามารถ
เราก็คิดว่าสิ่งนั้นเกิดขึ้นมา มันเกิดจินตนาการไปทั้งนั้น ในเมื่อมันเกิดจินตนาการ มันเกิด
สิ่งต่างๆ ขึ้นไป สุตมยปัญญาคือการศึกษาเล่าเรียน ถ้าการศึกษาเล่าเรียนนี้ การฟังธรรมนี้
ก็คือการศึกษาเล่าเรียน เราได้ยินได้ฟังสิ่งนี้มาแล้วเกิดจินตนาการ จินตนาการว่าเป็นสิ่ง
นั้น เวลาครูบาอาจารย์บอกว่าสิ่งนั้นมันไม่สมควรทำ สิ่งนั้นมันไม่เป็นประโยชน์เพราะ
อะไร

นี่เหล่ากอของพุทธะ ถ้าพุทธะมันจะผ่านประสบการณ์ของมัน มันจะมีเหตุมีผล
ของมัน มันจะทำความเข้าใจของมัน แล้วจิตใจนั้นมันจะออกวิปัสสนา แล้วการ
แก้ไขสิ่งต่างๆ เขาจะรู้ของเขา ครูบาอาจารย์จะคอยชี้แนะเรา แต่เพราะทิวมานะของเรา
นะ เราผ่าเหล่าผ่ากอไป

สิ่งใดถ้ามีครูบาอาจารย์คอยบอก คอยสอน คอยแนะ ก็บอกว่าครูบาอาจารย์คอย
จับผิดเรา ครูบาอาจารย์ท่านไม่ส่งเสริมเรา ทำไมครูบาอาจารย์ท่านส่งเสริมคนอื่น ท่าน
ไม่ส่งเสริมเรา มันเกิดทิวมานะนะ มันจะผ่าเหล่าผ่ากอของมันไป

ถ้ามันผ่าเหล่าผ่ากอของมันไป มันเกิดจากกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันเกิดมาทำลายทั้งนั้น มันทำลายได้ทุกๆ อย่างนะ การทำลายนั้นคือทำลายหัวใจเราก่อน ถ้ามันผ่าเหล่าผ่ากอ คนที่มีคุณกับเราเป็นครูบาอาจารย์ของเรา ถ้ายังมีอคติ ไม่มีการกตัญญูกตเวที สิ่งนั้นมันไม่เป็นธรรมหรอก ! มันเป็นธรรมไปไม่ได้ !

ถ้ามันเป็นธรรมไม่ได้ นั่นมันคืออะไรล่ะ นั่นมันคือกิเลสตัณหาความทะยานอยาก แล้วคิดดูสิ คนที่มีคุณกับเรา ครูบาอาจารย์ที่มีคุณกับเรา เราไม่เคารพบูชาท่าน เรามีแต่การโต้แย้งติฉินนินทาในหัวใจของเรา สิ่งนั้นเป็นประโยชน์กับหัวใจเราไหมล่ะ

ดูการผ่าเหล่าสิ ถ้ามันผ่าเหล่าออกไป มันผ่าเหล่าไปด้วยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันไม่เป็นความจริงขึ้นมาสักอย่างหนึ่งเลย แล้วเวลาทำของเราขึ้นไปนะ เราก็มียุติมานะว่าสิ่งนี้เป็นความจริง เขาพูดธรรมะเราก็พูดธรรมะได้ เขาพูดถึงสติปัญญาเราก็พูดถึงสติปัญญาได้ คำพูดก็เหมือนกันมันจะแตกต่างกันตรงไหน ?

แต่ทำไมเราพูดผิดล่ะ.. ทำไมครูบาอาจารย์บอกเราพูดผิด ทำไมครูบาอาจารย์ท่านก็พูดเหมือนเรา ทำไมท่านพูดถูกล่ะ

ครูบาอาจารย์ของท่านท่านพูดถูกนะ พูดถูกเพราะอะไร เพราะท่านเดินบนถนนสายนั้นมา ท่านเคยขึ้นไปบนถนนสายนั้น ท่านมีญาณของท่าน ท่านมีกำลังของท่าน ท่านมีสติปัญญาของท่าน ได้ผ่านบนถนนสายนั้นมา นี่สิ่งที่ผ่านถนนสายนั้นมาท่านก็เห็นของท่านโดยความเป็นจริง

แต่ของเรามันเป็นสัญญาอารมณ์ มันเป็นการสร้างภาพ มันเป็นการสร้างภาพขึ้นมา มันเป็นความจริงอย่างนั้นไหมล่ะ ถ้ามันไม่เป็นความจริงขึ้นมา ครูบาอาจารย์ท่านคอยบอกคอยชี้แนะเรา สิ่งนั้นเป็นประโยชน์หรือเป็นโทษ สิ่งนั้นเป็นประโยชน์ล้วนๆ ถ้าเป็นประโยชน์เพราะอะไร เพราะเรามีกิเลสตัณหาความทะยานอยากใจใหม่

ดูสิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นครูเอกของโลก นี่พุทธะเกิดครั้งแรก เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสงฆ์องค์แรกของโลก นี่ไง นี่เหล่ากอ

ของพุทธะ เหล่ากอของครูบาอาจารย์ของเรา เหล่ากอของสัมมาทิฐิที่ประพฤติปฏิบัติ
ขึ้นมาเพื่อชำระล้างกิเลส

สิ่งนี้มีมันมีมาเพราะความรู้จริงของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ของเราท่าน
ประพฤติปฏิบัติเป็นหลักเป็นเกณฑ์ขึ้นมาแล้ว เราก็แสวงหา เราอยากพ้นจากทุกข์ เราหา
ครูบาอาจารย์ของเรา ให้ครูบาอาจารย์ของเราเป็นผู้ชี้แนะนำเรา แล้วเวลาเราประพฤติ
ปฏิบัติขึ้นไป จิตใจเรามีทิฐิมานะ มีกิเลสตัดหาความทะยานอยากขึ้นมา ครูบาอาจารย์
คอยชี้แนะ มาคอยบอกเรา มันเป็นโทษที่ไหน ? มันเป็นโทษเพราะกิเลสตัดหาความ
ทะยานอยากของเราไป

ต้องการให้ครูบาอาจารย์คอยโอบล้อมปฏิบัติ โอบเอากเอาไว้ สิ่งที่เราเอากเอาไว้
เอากเอาไว้มันเป็นทางเป็นกิเลส มันก็เป็นกิเลสส่วนๆ เวลาจิตใจมันฝ่าเหล่าฝ่ากอไปมัน
ไม่รู้จักตัวเอง ตัวจิตใจของตัวเองมันต่ำทราม มันกลับเห็นว่าครูบาอาจารย์นี้เป็นผู้ที่ทำผิด
กับเรานะ เห็นว่าคนอื่นทำผิดไปกับเราหมดเลย แต่ในหัวใจของเรามันต่ำทรามของมัน
ไปเอง เพราะมันฝ่าเหล่าฝ่ากอของมันออกไป

นี่สิ่งที่เกิดทิฐิมานะ พอเกิดทิฐิมานะขึ้นมาเห็นไหม คุณติ คุณพระเทวทัตติ แม้แต่เกิด
ก็เกิดเป็นสหชาติ การเกิดสหชาติคือเป็นญาติ แล้วเวลาบวชขึ้นมาเป็นลูกศิษย์ เวลาองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งสอนขึ้นมา ทำไมมันฝ่าเหล่าออกไปขนาดนั้น มันฝ่า
เหล่าออกไปว่าเราก็เสมอกัน ความรู้ก็เสมอกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอายุ
พรรษามากแล้วควรจะทอดธุระได้แล้ว วางสงฆ์มาให้ฉันเป็นคนปกครอง นี่มันฝ่าเหล่า !

เหล่ากอของพุทธะมันมีเหตุมีผลนะ เหล่ากอของพุทธะมันจะชำระกิเลส สิ่งนี้มีมัน
เป็นประโยชน์มาก แต่เพราะกิเลสมันตัวร้ายกาจนัก กิเลสมันอยู่กับเราในหัวใจ มันฝ่า
เหล่าฝ่ากอ แล้วมันฝ่าเหล่าฝ่ากอ แล้วมันก็ถือทิฐิมานะว่าสิ่งนั้นเป็นความถูกต้องของมัน
ด้วยความเห็นของกิเลสตัดหาความทะยานอยาก แล้วถ้าไม่ได้ตั้งใจเห็นใหม่ ไม่ได้ตั้งใจ
ก็พยายามทำของเขา แต่สุดท้ายเทวทัตเขาก็ยังสำนึกตนได้

คำว่าสำนึกนี้มันจะเคารพในธรรมในหัวใจของตัวเอง เคารพสิ เพราะอะไร เพราะ
สติปัญญา สัมมาทิฐิความเห็นถูกต้อง สิ่งใดที่เป็นความถูกต้อง เป็นความอ่อนน้อมถ่อม
ตนมันทำให้กิเลสยุบยอบลง ให้จิตใจมันมีความสงบได้ ถ้าจิตใจมันมีความสงบเย็น

ขึ้นมามันจะไม่ผ่าเหล่าผ่ากอเห็นใหม่ เหล่ากอของพุทธะมันเกิดตรงนั้น ถ้าเหล่ากอมันเริ่มเกิดตรงนั้นมันจะย้อนเข้ามาสู่ความดี ถ้ามันทำคุณงามความดี ถ้าจิตใจเป็นธรรมนะ

ถ้าจิตใจไม่เป็นธรรม ถ้ามันผ่าเหล่าออกไปแล้วมันก็กลับมาทำลาย สิ่งที่ทำลายครั้งแรกสิ่งแรกคือทำลายโอกาสของตัวเอง ทำลายชีวิตของตัวเองเห็นใหม่ คุณเวลาถ้าเขาไม่เชื่อถึงมรรคผล เขาขุดรากถอนโคนคุณงามความดีของชาตินี้ของเขาไป แต่เหล่ากอของพุทธะนั้นมันก็ต้องเวียนตายเวียนเกิดเป็นธรรมชาติของมัน

คุณลักษณะต่างๆ เห็นใหม่ ที่เขาไม่เชื่อพุทธศาสนาเขาก็ทำของเขาไป เขาก็อยู่ของเขาไป นี่เกิดในประเทศอันไม่สมควร ทั้งๆ ที่เกิดในโลกนี้เหมือนกัน พุทธศาสนาก็มีแต่เขาถือลัทธิอื่น เขาไม่ถือพุทธศาสนา นับถือพุทธศาสนาขึ้นมาแล้วถ้าปฏิบัติไป ถ้ากิเลสตัณหามันเหนียวแน่นมันก็ยังผ่าเหล่าผ่ากอออกไปนะ

แล้วเกิดถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้วจิตใจเราอ่อนแอ จิตใจเราไม่มีกำลังพอเห็นใหม่ นี่มันก็ผ่าเหล่าผ่ากอไปทางหนึ่ง มันก็เกิดทิฐิมานะเหยียบย่ำ เหยียบย่ำว่าทำก็เหมือนกัน ทุกอย่างก็เหมือนกัน ทำไมไม่ยอมรับ ทำไมไม่ยอมเห็นความเป็นจริงอันนั้น นี่มันผ่าเหล่าผ่ากอโดยทิฐิมานะ

แต่ถ้ามันอ่อนแอละ เราก็จะอ่อนแอ จิตใจนี้เห็นใหม่ คุณ พุดถึงในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาจะตรัสรู้ธรรมเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้อง ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เวลาจะเป็นพระอรหันต์ เวลาจะสิ้นสุดจากกิเลสมันต้องมีอำนาจวาสนาบารมีขึ้นมา หนึ่งแสนกัป พอไม่ถึงหนึ่งแสนกัป มันก็สร้างมาทุกคน

คำว่าแสนกัปไม่แสนกัปมันจะนับเริ่มต้นจากตรงไหน แต่เพราะว่าการเกิดการตาย การเวียนตายเวียนเกิด ผลของวิภูฏะมีการเกิดการตายตลอดเวลา ฉะนั้นสิ่งที่จิตใจเราปฏิบัติแล้วถ้าจิตใจเราอ่อนแอ จิตใจเราไม่เข้มแข็งพอ ทำสิ่งใดมันก็น้อยเนื้อต่ำใจ ทำสิ่งใดก็ขาดตกบกพร่อง จิตใจเราจะขาดตกบกพร่องตลอดไป

ทำไมเราทำไม่ได้.. ทำไมเราทำสิ่งนั้นแล้วไม่สมความปรารถนา.. ทำไมเราทำสิ่งนั้นไม่ประสบความสำเร็จ..

ประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จนี้ใครเป็นคนบอกละ

นี่จิตใจเราเห็นใหม่ คุณติเวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านได้ผ่านถนนสายนั้นมา ท่านได้ล้มลุกคลุกคลานมา ท่านได้กระทำมา แล้วของเราเราจะขึ้นถนนสายนั้น เราจะมียานพาหนะอะไรขึ้นไป เราจะหาความสุข เราจะหาหัวใจของเราได้อย่างไร

ในการประพฤติปฏิบัติเนะ คนเกิดอะไรพาเกิด ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตเห็นใหม่ เวลาเกิดในไข่ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดในโอปปาติกะเห็นใหม่ เกิดในไข่ เกิดในครรภ์... กำหนด ๔ จิตปฏิสนธิมันเป็นตัวเกิด ตัวเกิดและตัวตายเห็นใหม่ คุณติเวลาเกิดขึ้นมาได้ร่างของมนุษย์นี้มา เวลาเกิดขึ้นมา เกิดในไข่ เกิดในครรภ์ นี่แก่น้ำมันชั้นน้ำมันใสเท่านั้นนะ ถ้าปฏิสนธิจิตมันเข้าไปแล้ว มันจะกำหนดต่อเนื่องกันไปจนเกิดเป็นทารกในครรภ์ จนคลอดออกมาเป็นเราเห็นใหม่

อะไรมันพาเกิด จิตมันพาเกิด ความกำเนิดเกิดมาจากไหน เกิดมาจากจิต ถ้าจิตมันกำลังเกิดขึ้นมา เวลาเราเกิดมาแล้ว จนเราโตมาเป็นผู้ใหญ่ จนมาบวชเป็นพระ จนมาประพฤติปฏิบัติ สิ่งนี้เกิดมาเพราะเราศึกษาธรรม นี่เป็นเหล่ากอ เหล่ากอเพราะเราเป็นบริษัท ๔ ภิกขุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนานี้ไว้ ศาสนานี้ให้เรารักษา แล้วศาสนามันอยู่ที่ไหนละ ศาสนามันอยู่ในตัวพระไตรปิฎกใช่ไหม ศาสนามันอยู่ในประเพณีวัฒนธรรมใช่ไหม

สิ่งนั้นมันเป็นเพราะโลกเขาคิดกันอย่างนั้น โลกเขาเห็นกันอย่างนั้นไง แต่คุณติศาสดาองค์เอกของโลกคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วางธรรมวินัยมา ๒,๐๐๐ กว่าปี หลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นของเรารื้อฟื้น พยายามทดสอบ-ตรวจสอบขึ้นมาจนเป็นความจริงขึ้นมาในใจของหลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่น

ท่านก็สั่งสอนเราให้ประพฤติปฏิบัติใช่ไหม พอเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สายพระป่าของเราเห็นใหม่ เหล่ากอของพุทธะ เหล่ากอจากหลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่น เหล่ากอจากครูบาอาจารย์เรามา เป็นเหล่าเป็นกอมมา เหล่ากอมมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจากความ เป็นจริงขึ้นมา

สิ่งที่เป็นประเพณีวัฒนธรรมเราก็สาธุ สิ่งนี้มันเป็นเรื่องของสังคัม เราเกิดเป็น มนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์สังคัมใช้ใหม่ เราเกิดมาเราก็ต้องมีที่พึ่งที่อาศัยเห็นใหม่ มีชาติ มี ตระกูล มีครอบครัว มีตำบล มีหมู่บ้านเป็นประเทศชาติขึ้นมา สิ่งนี้มันก็ค็องมีการ ปกครอง เราอยู่ขึ้นมา เราอยู่กับโลก เราเกิดมากับโลก

“ดอกบัวเกิดจากโคลนตม” เราเกิดมาในสังคัม สังคัมเขามีประเพณีวัฒนธรรม เป็นชาวพุทธ เราก็เกิดมาเป็นเหล่ากอของชาวพุทธ เหล่ากอชาวพุทธเราก็ทำให้มันมั่นคง ขึ้นด้วยความมั่นคงของใจ เราจะพ้นจากทุกข์เห็นใหม่ เวลาเกิดอะไรพาเกิด จิต ปฏิสนธิ จิตมันพาเกิด

ที่นี้ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา คุณิเราก็ศึกษาเล่าเรียนขึ้นมาตามประเพณี วัฒนธรรม ศึกษาขึ้นมาจนได้นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก เราได้เปรียญธรรม ประโยคก็ประโยค ร้อยประโยคก็แล้วแต่ สิ่งนั้นก็เป็นการศึกษาเห็นใหม่ นี้ไปศึกษาจาก ภายนอก เหล่ากอมันอยู่ไหน เหล่ากอที่กำเนิดความรู้ก็ไมรู้ที่อยู่ไหน เหล่ากอมันอยู่ที่ไหน เหล่ากอมันคือปฏิสนธิจิต คือสิ่งที่มีชีวิตใจ

สิ่งที่มีชีวิตนี้ คุณิ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้านี้ก็สะสมมาจากหัวใจดวงนี้ หัวใจดวงนี้สะสมขึ้นมาจนมีอำนาจวาสนา มีบารมีขึ้นมา จนรื้อค้นขึ้นมาจนถึงที่สุดแห่งทุกข้ไป เป็นศาสดาของเรา วางธรรมและ วินัยไว้ให้เราก้าวเดิน

วางธรรมวินัยนี้ค็องสั่งสอนเรา ธรรมวินัยนี้ศึกษากันมา จดจำกันมา ศึกษากันมา รักษากันมาจนเป็นประเพณีวัฒนธรรม ผิดจากประเพณีวัฒนธรรมในสิ่งนี้ไปไม่ได้เลย สิ่งนี้มันจะเป็นธรรมขึ้นมาได้อย่างไร สิ่งนี้มันเป็นความรู้สึก เป็นความนึกคิดออกมา จากใจ แล้วเรามีความเชื่อมั่นเห็นใหม่

เพราะเรามีครู เรามีอาจารย์ เรามีเหล่ากอของพุทธะ ! เหล่ากอของเรามี หลวงปู่ เสาร์หลวงปู่มั่นเรามี ครูบาอาจารย์ของเรามีใช้ใหม่ ท่านพาประพฤติปฏิบัติใช้ใหม่ เราก็ มาประพฤติปฏิบัติกันอยู่

นี่มาประพฤติปฏิบัติอยู่นี่ นี่เห็นใหม่ คุณถนนวนายนี้ที่ครูบาอาจารย์ท่านเดินไปแล้ว เราจะเอาสิ่งใด ยานพาหนะใดขึ้นสู่ถนนวนายนั้น นี่เราประพฤติปฏิบัติ เราพยายามทำความสงบของใจ ใจมันก็ไม่สงบ ใจเราก็อ่อนแอ ใจเราก็ไม่มีกำลังของเราสักที สิ่งนี้เห็นใหม่คุณถิ เวลาผ่าเหล่าด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ด้วยทวิภูมิตะ มันก็เหยียบย่ำครูบาอาจารย์ของมันไป

เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาด้วยหัวใจของเราที่มันอ่อนแอ เราก็ว่าครูบาอาจารย์ท่านพูดเกินกว่าเหตุไปหรือเปล่า.. ครูบาอาจารย์ท่านพูดอย่างนั้นจะเป็นความจริงไหม.. เราปฏิบัติจะได้สมกับที่ครูบาอาจารย์พูดหรือเปล่า...

สิ่งนี้มันจะเกิดขึ้นมา เพราะเรายังประพฤติปฏิบัติไม่ถึงที่เป็นสันติภูมิจิโก ถึงที่ได้เป็นปัจเจกตั้ง เราจะมี ความสงบสยไปหมด สิ่งที่เป็นความสงบสยเราไม่ต้องไปลงเล่นกับความสงบนั้น ความสงบสยในหัวใจนี้เห็นใหม่ นิเวศธรรมปิดกันแม้แต่สมาธิ การทำใจให้สงบก็ลงเล่นสงบสย ทำสิ่งใดก็มีความละล้าละลัง ทำสิ่งใดก็ไม่มี ความมั่นคงสักที ถ้าจิตใจที่มันแข็งกระด้างจนเป็นตัดหาความทะยานอยาก มันก็เหยียบย่ำทำลายครูบาอาจารย์ไปส่วนหนึ่ง นี่มันแหวกแนวออกไป

แต่เวลามันแตกหน่อแตกกอออกไปทำลายหน่อของพุทธะของตัวเองก่อน ทำลายหน่อของพุทธะ ทำลายเหล่ากอพุทธะ ทำลายหมดเลย เพราะมันจะทำลายคนอื่นก็เท่ากับทำลายตัวเอง เพราะปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตมันเป็นคนคิด ปฏิสนธิจิตมันเป็นคนกระทำ มันมีเจตนากระทำแล้วผลมันจะไปไหน ทำดีหรือทำชั่วมันก็กลับสู่ใจดวงนั้น

ครูบาอาจารย์เราก็เป็นครูบาอาจารย์ของเราวันยังค่ำ เพราะครูบาอาจารย์ของเรา ท่านได้ผ่านร้อนผ่านหนาวมา ท่านสั่งสอนเราก็เพื่อประโยชน์กับเรา ไม่ได้ประโยชน์กับท่าน ท่านเป็นผู้ที่ทำ นี่ประโยชน์ของครูบาอาจารย์กับประโยชน์ของเรา ก็คือการประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าเราปฏิบัติได้ผลของเราก็เป็นผลของเรา แล้วครูบาอาจารย์ท่านก็ประพฤติปฏิบัติของท่านมาแล้ว ท่านผ่านพ้นไปแล้วมันจะมีสิ่งใดไปกระทบตัวท่าน มันจะไม่เข้าไปถึงใจของท่านเลย มันเป็นไปไม่ได้ที่จะไปกระเทือนของท่าน โลกธรรม ๘ ท่านผ่านไปแล้ว ท่านเหยียบย่ำไปแล้ว

เพียงแค่เป็นทิวิมานะของเรา ! เพราะเราเห็นผิด ! เราเห็นผิดว่าท่านไม่สงเสริมเรา ท่านไม่ยินยอมเรา เราก็เหยียบย่ำท่านไป มันก็มาทำลายพุทธะของเราเห็นใหม่ ทำลายหัวใจของเรา ทำลายอะไร ทำลายโอกาสไป

คูลี เทวทัตเวลาเขาปลุกก่อนหินใต้อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนั้นเป็นอนันตริยกรรมเลย ถ้าเราคิดไม่ดีมันก็ผลัดความรู้สึก ผลักอารมณ์ความรู้สึกว่าอาจารย์เราไม่ใช่นั่น.. อาจารย์เราไม่ใช่นี่.. มันก็ผลักอารมณ์ มันก็เหมือนก่อนหิน ทุ่มเข้าไปๆ ทุ่มไปที่ไหน ทุ่มเข้าไปในใจของตัวเอง นี่ไง คำว่าทำลาย

แต่นี้จิตใจเราไม่ได้คิดทำลาย เราเคารพบูชา แต่เราประพฤติปฏิบัติทำไม่มันไม่สมความปรารถนา คำว่าสมความปรารถนาหรือไม่สมความปรารถนาคือเห็นใหม่ นี่นิเวศธรรม สิ่งที่เราทำเราตั้งใจของเรา เป็นสมาธิจริงๆ มันเป็น ถ้ามีเราบวกเข้าไปว่าเราจะเป็นสมาธิอย่างนั้น เราจะมีสติอย่างนั้น... ไม่มีหรอก ! ไม่เป็น !

ไม่เป็นเพราะอะไร เพราะมันแบ่งเป็นสองเป็นสาม สัญญาอารมณ์กับเรา ความรู้สึกนึกคิดกับเรา คำว่าเรารู้ พุทธะ พุทธะมีอยู่ทั่วไป พุทธะมีอยู่ในสัตว์..

พุทธะมีอยู่ทั่วไป แต่นิพพานไม่มีหรอก !

นิพพาน.. ที่ว่านิพพานมีอยู่แล้ว ไม่มี ! พุทธะมี สัตว์มันมีพุทธะคือมันมีจิตใจ พุทธะอยู่ในชี พุทธะอยู่ในสัตว์ ในมด นั้นพุทธะ สิ่งต่างๆ นี้ เพราะไม่ต้องการให้เกิดทิวิมานะ ฉะนั้นเราก็เหมือนกัน เราก็มีพุทธะ

นี่เหล่ากอของพุทธะ เราจะรักษาของเราอย่างไร เราจะตั้งสติของเราอย่างไร เรามีสติปัญญาของเรา เราดูแลของเรา เหล่ากอเห็นใหม่ เรามีหม่อมมีคณะ มีครูมีอาจารย์เป็นเหล่าเป็นกอมมา เราก็เป็นหนึ่งในเหล่าในกอนั้น มีความสามัคคี มีความมูมานะ มีการกระทำขึ้นมา

คูลี คูเวลากอไผ่เห็นใหม่ มีบางลำที่ว่าอายุหลายปี บางลำก็เพิ่งแทงหน่อขึ้นมา บางลำก็อายุมากปีสองปี มันมีของมัน จิตใจเราก็เหมือนกัน ในเหล่าในกอของเรา เรามีครูมีอาจารย์ เรามีอะไรต่างๆ เราเพิ่งโผล่มา เราเพิ่งแตกหน่อมา มันเพิ่งปีสองปีถ้าไม่มันยังอ่อนอยู่ เราก็อยู่อาศัย เราอาศัยแรงลมมาปะทะ เราอยู่กับเหล่ากอของเราเห็นใหม่

นี่ก็เหมือนกัน เราอยู่กับหมู่คณะของเรา เราอยู่กับครูบาอาจารย์ของเรา เราก็ตั้งใจ
 ทำของเรา ถ้าเราตั้งใจทำของเราเห็นใหม่ คุณสิวันเวลามันผ่านไป กอไฟนั่นลำไฟนั่นจะ
 อายุมากขึ้นไปเรื่อยๆ พออายุมากขึ้นไปอย่างเรามาศึกษาปฏิบัติเห็นใหม่ อายุพรรษาเรามันจะ
 มากขึ้นไปเรื่อยๆ ผู้ที่ปฏิบัติอายุเราจะแก่ขึ้นไปเรื่อยๆ ต่อปีๆ ไปเรื่อยๆ อันนี้มันเป็นเรื่อง
 ของผลของวิญญูะ เรื่องของกาลเวลา

แต่ถ้าจิตใจของเราจะ ความคิด ความรู้สึก ความนึกคิดถ้ามันมี เรามีสติปัญญาพอ
 ใหม่ เรากำหนดของเราให้เป็นความจริงจังของเรา มันจะสงบเข้ามาได้นะ ถ้าจิตมันสงบ
 เข้ามา สงบเข้ามาเห็นใหม่ นั่นละ ความสงบจริง

ถ้าจิตมันสงบเข้ามามันมีความรู้สึก พุทโธก็ได้ ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ ถ้าจิต
 มันสงบเข้ามา ความที่ว่าจิตสงบ กับจิตเสื่อม หรือว่าจิตไม่สงบ แตกต่างกันอย่างไร ถ้าจิต
 สงบเห็นใหม่ เรามีความรุ่มเย็นเป็นสุขเพราะเราบวชมา เราประพฤติปฏิบัติมา เรา
 ต้องการชำระล้างกิเลส กิเลสตัดหาความทะยานอยากคืออวิชชา ความไม่รู้สึกตัวมันเอง
 พาให้เราเกิดในกำเนิด ๔ แล้วปัจจุบันนี้เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ เราเกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว
 ได้บวชเป็นพระ เราเกิดมาเป็นมนุษย์เราได้ประพฤติปฏิบัติเห็นใหม่ นี่กำเนิด ๔

ฉะนั้นสิ่งที่กำเนิด ๔ เราแก้กันที่หัวใจนี้ เราแก้กันที่พุทธะนี้ ถ้าพูดถึงพุทธะเห็น
 ใหม่ ปัญญาอบรมสมาธิหรือคำบริกรรม ถ้ามันสงบเข้ามา ความสงบนี้จะทำให้จิตใจมี
 กำลัง ความสงบนี้มันจะเป็นธรรม ความเป็นธรรมเพราะว่าสิ่งที่ว่ามันสงบเข้ามามันจะใช้
 ปัญญาออกไป

ปัญญาเกิดจาก... ศีล สมาธิ ปัญญา ปัญญาที่เกิดจากสัมมาสมาธิ ปัญญาที่การ
 ชำระล้าง เวลามันเกิดขึ้นมามันเห็นคุณค่านะ มันมีความตื่นตันในหัวใจนะ มันมีความตื่น
 ตันว่าสิ่งที่เราใช้ปัญญา เราใช้ความรู้สึกนึกคิดกันแต่เดิม ความรู้สึกมันเป็นสัญชาตญาณ
 มันเป็นวิชาชีพ คำว่าวิชาชีพเป็นวิชาชีพทางโลก ทางโลกเขามีวิชาชีพสิ่งใดเขาจะ
 ประกอบสัมมาอาชีพะตามวิชาชีพของเขา

เวลาจิต เวลาความคิดมันเกิดจากจิต มันเป็นธรรมชาติ มันเป็นธรรมชาติของ
 มนุษย์ที่มีธาตุ ๔ และขันธ ๕ ขันธ ๕ มันเกิดขึ้นมาในหัวใจโดยธรรมชาติของมัน สิ่งนี้
 มันเป็นธรรมชาติของมัน แต่เพราะเราอยู่กับความรู้สึกนึกคิดแล้วเราไม่เคยเข้ามาเห็นถึง

ความคิดกับตัวจิตที่มันสงบ เราก็เลยไม่เห็นว่าคุณจิตของเรา พอไม่เคยเห็นตัวจิตของเรา เราก็บอกว่าเราไม่มีอำนาจวาสนา เราไม่มีกำลังพอ เราเป็นคนอ่อนค้อย สิ่งที่เราไม่มีกำลังพอเราทำไม่ได้

แล้วถ้าคนที่อ่อนไปกว่านี้เขาก็จะบอกว่ามรรคผลไม่มี ทำงานอาบเหงื่อต่างน้ำ ทำงานจนทุกขัยากขนาดนี้มันจะไม่เกิดเป็นผลประโยชน์กับเรา แล้วเราจะไปทำความสงบเฉยๆ เราไปทำอย่างนี้ มันจะไปทำความสงบแล้วมันจะได้ประโยชน์สิ่งใดกับเรา เห็นไหม มันปฏิเสธตั้งแต่เริ่มต้น

คนเรานะ คูสีในการที่เราสร้างบ้านสักหลังหนึ่ง เวลาเราขุดดิน ขุดต่างๆ เพื่อจะวางรากฐาน เขาให้ใครทำ แล้วเวลาสำเร็จเป็นบ้านเป็นเมืองใครเป็นคนจัดการ นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราจะเริ่มทำความสงบของใจเข้ามา มันต้องมีเหตุมีผลของมัน ถ้ามีเหตุมีผลของมันนะ สิ่งที่เราไม่มีสติปัญญาขึ้นมา เวลามันสงบเข้ามาเห็นไหม ความที่จิตมันสงบแล้วถ้าเกิดปัญญา

การเกิดปัญญาที่มันสะท้อนใจ.. มันสะท้อนใจเพราะสิ่งใด สะท้อนใจว่าถ้ามันเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาที่มันยังเกิดขึ้นโดยความรู้สึกลึกซึ้งคิดเราโดยปกติ แล้วเราไม่มีสติปัญญาแม้แต่จะตรวจสอบมันว่าสิ่งใดเป็นเราหรือไม่เป็นเรา สิ่งใดเป็นความคิด สิ่งใดเป็นตัวจิต สิ่งใดเป็นความสงบ สิ่งใดเป็นความฟุ้งซ่าน เราไม่มีสติปัญญาจะแยกแยะสิ่งใดเลยว่าเป็นเราไปทั้งหมด

พอสิ่งนั้นเป็นเราไปทั้งหมด เราจะมาจับต้นชนปลายไม่ได้ พอจับต้นชนปลายไม่ได้เราก็ล้มลุกคลุกคลาน ล้มลุกคลุกคลานก็บอกว่า ไม่มี.. มรรคผลไม่มี.. ได้ปฏิบัติแล้วไม่เห็นมีอะไรเลย ได้ปฏิบัติแล้วมันไม่เป็นไปตามที่ครูบาอาจารย์ท่านสั่งสอนเลย มันไม่มีอะไรเป็นจริงสักอย่าง มีแต่เขียนเสียให้วอกแล้ว หลอกกันอยู่เฉยๆ นี่ถ้าจิตใจมันอ่อนแอ

แต่ถ้าจิตใจมันมีกำลังของมันขึ้นมา จิตใจมันมีกำลังมีสติปัญญา แล้วเราได้สร้างอำนาจวาสนามาแล้ว ถ้าเราไม่ได้สร้างอำนาจวาสนามา เราจะไม่มี ความสนใจในการประพฤติปฏิบัติ

งานในการอาบเหงื่อต่างน้ำทุกคนว่ามันเป็นเรื่องความทุกข์ความยาก งานในการบริหารจัดการเห็นใหม่ ความรับผิดชอบ แล้วงานทางโลกกับงานทางธรรม งานทางโลกเขาอาบเหงื่อต่างน้ำ เขาทำแล้วไม่มีวันจบสิ้น กระบวนการในการบริหารจัดการในงานของเราไม่เคยจบ จนต้องส่งต่อๆ กันไปให้คนมารับช่วงต่อไปนะ

แต่ในการประพฤติปฏิบัติ เวลาเราปฏิบัตินี่คืองานอันละเอียดใจ งานละเอียดคือว่าตั้งสติแล้วรักษาความรู้สึกนึกคิดให้มันเป็นหนึ่ง ให้มันวางได้ ให้มันวางสัญญาอารมณ์ได้ สัญญาอารมณ์กับพลังงานเห็นใหม่ สัญญาอารมณ์กับจิต นี่มันเป็นสอง เป็นสองนี่เป็นสองอยู่แล้ว แล้วมันเคลื่อนออกไปเราก็ไม่มีสติปัญญาทันมันเลย เราไม่มีสติปัญญาทันมันแล้วเราก็อ่อนแอ เราบอกเราทำไม่ได้ เราเกิดมาอำนาจวานาน้อย มันก็อ่อนแออยู่แล้ว แล้วกิเลสเห็นใหม่ เวลาคิดสิ่งนี้มา นี่อะไรคิด ? กิเลสพาคิด

แต่ถ้าเวลาเป็นธรรมละ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านก็เกิดมาเป็นมนุษย์ จะได้เป็นกษัตริย์ คูลี ไปเที่ยวสวนเห็นใหม่ เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ท่านยังสลดสังเวช ท่านยังเอาสิ่งนี้มาเป็นความคลใจให้ออกประพฤติปฏิบัติจนเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เรากราบไหว้กันอยู่นี้ เวลาเขามีความรู้สึกนึกคิดอย่างนั้น เขายังสะท้อนใจเข้ามา

แล้วชีวิตของเรามันมีความทุกข์ มันมีผลกระทบขนาดไหน แล้วจิตใจของเรา เราก็เป็นมนุษย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นมนุษย์ ครูบาอาจารย์เราก็เป็นมนุษย์ แล้วท่านก็ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนท่านพ้นกิเลสไป แล้วเราละ เราต้องทำได้สิ ถ้าเราทำได้ เรามีสติปัญญาขึ้นมา มันก็จะตั้งสติ

จะล้มลุกคลุกคลาน เห็นใหม่ “ดอกบัวเกิดจากโคลนตม” ความล้มลุกคลุกคลานจิตใจเรายังอ่อนด้อย จิตใจเรายังไม่มีกำลัง “ดอกบัวจากโคลนตม” นี่คือตมใจ คือขี้ตม จี้โคลน สิ่งต่างๆ นี้ล้มลุกคลุกคลานอยู่นี้มันเปราะเปื้อนอยู่ในหัวใจของเรา เราก็ตั้งสติ

งานอันละเอียดนะ งานพ้นจากทุกข์นะ งานที่เราจะไม่มาเกิดมาตายนะ เวลาเกิดปฏิสนธิจิตมาเกิด เวลาเราชำระล้างเราต้องกลับไปชำระล้างที่จิต นี่ใจเหล่ากอของพุทธะเราเวียนตายเวียนเกิดไม่มีต้นไม่มีปลาย เหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่นละ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย นี้เหล่ากอสร้างสมบุญญาธิการมา นี่คือเหล่ากอพุทธะ เหล่ากอพุทธะในสังคม ในการเกิดเป็นมนุษย์ ในการบวชเป็นพระเป็นเจ้า แล้วการประพฤติปฏิบัติเราก็มียุคมีคณะ นี่คือเหล่ากอจากโลก เหล่ากอในหัวใจนะ เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะ พิจารณาธรรมจักรตามท้องคัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการจนมีดวงตาเห็นธรรม

“อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ”

เหล่ากอมันจะเกิดในหัวใจของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ชี้บอกทาง แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีความสุขมาก ในเมื่อมีคนที่เป็นพยานที่รู้สิ่งนี้ขึ้นมาได้ ฉะนั้นสิ่งที่มันจะเป็นจริงกับเราขึ้นมา เราศึกษามาเป็นประเพณีวัฒนธรรม เราศึกษามาเป็นปริยัติ ปัจจุบันนี้เราจะประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง แล้วถ้าจิตใจมันเป็นจริงขึ้นมาเห็นไหม มันจะซาบซึ้ง ซาบซึ้งจากหัวใจของเรา แล้วจะซาบซึ้งครูบาอาจารย์มาก ถ้าจิตมันเป็นธรรมนะ มันจะซาบซึ้งครูบาอาจารย์มาก

ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า เวลาท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นไป จะไปรู้สิ่งใด หลวงปู่มั่นหลวงปู่เสาร์ท่านรู้หมดแล้ว ท่านบอกไว้แล้ว บอกไว้เป็นคติธรรม แต่เราไม่เข้าใจ พอเราไปเจอสิ่งใดเข้าก็แล้วแต่ มันเป็นอันนั้น.. มันเป็นอันนั้น... นี่มันซาบซึ้งว่าครูบาอาจารย์ท่านรู้หมดแล้ว แต่เรานี้ไม่รู้

แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติไป เราไปรู้สิ่งนั้นมันสะท้อนใจนะ สะท้อนใจเพราะว่าถ้าจิตมันสงบมันมีกำลังของมัน เราก็จะรู้ของมัน แต่ในปัจจุบันนี้เราออกจิตเราไม่สงบ จิตเราฟุ้งซ่าน จิตเราไม่มีกำลังต่างๆ สิ่งนี้เรารู้ได้ เรารู้ได้เพราะมันไม่มีเง แต่ถ้าเวลามันมีขึ้นมาละ มันมีขึ้นมาเห็นไหม พอเวลาคนทำความสงบของใจ พอทำความสงบของใจ ความสงบมันเป็นอนิจจัง เดียวก็เสื่อม เดียวก็เจริญ เจริญแล้วก็เสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ แล้วมันจะอยู่ของมันอย่างไรละ

เสื่อมก็เป็นคติธรรมอันหนึ่ง เจริญก็เป็นความสัมผัส เป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตภิสุทธิโกอันหนึ่ง แต่ความที่เจริญ ความที่มันคงนี้ทุกคนก็ปรารถนา ทุกก็อยากจะให้มันเจริญและมันคงตลอดไป แต่ในความเป็นจริงมันมีอยู่หรือเปล่าละ

ในความเป็นจริง “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ” ถ้าเหตุผลมันไม่สมควร “ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม” ถ้ามันสมควรแก่ธรรม เราปฏิบัติสมควรแก่ธรรม เหตุผลมันต้องเป็นอันนั้น

ในการประพฤติปฏิบัติทุกคน ทุกจริตนิสัย เวลาทำความเข้าใจมันก็คือ สัมมาสมาธิ สมาธิเหมือนกัน เวลามันออกใช้ปัญญาในการใคร่ครวญ ในกาย เวทนา ในจิต ในธรรม มันก็เป็นปัญญาที่เกิดจากสัมมาสมาธิเหมือนกัน แล้วเวลาพิจารณาไปแล้ว มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคนว่า จิปปากิจญญาณีปฏิบัติที่เดียวตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลยก็มี ปฏิบัติซ้ำแล้วซ้ำเล่าก็มี อันนี้มันมีพื้นฐานมาจากการสร้างบุญกุศล มีอำนาจวาสนาของแต่ละบุคคลมา

ฉะนั้นโดยข้อเท็จจริง สมาธิก็คือสมาธิ ปัญญาก็คือปัญญา ฉะนั้นเส้นทางนั้นที่ครูบาอาจารย์ท่านเดินผ่านไป แล้ว เราจะขึ้นสู่เส้นทางนั้น ถ้าขึ้นสู่เส้นทางนั้นด้วยหัวใจที่เคารพนบนอบนะ

เราเป็นคนหลงป่าแล้วมีนายพรานป่าเดินออกจากป่าไป ทิ้งๆ ที่นายพรานป่านั้น เขาเดินออกจากป่าไปด้วยวิชาซีของเขา เราหลงป่าอยู่ เราเห็นนายพรานป่าเดินอยู่นั้น เราเดินตามนายพรานป่านั้น ออกจากป่านั้นไปด้วยความหลงของเรา นายพรานป่านั้นจะมีบุญคุณกับเราไหม

ถ้าเราหลงป่านะ เราหลงป่าเราถึงกับเสียชีวิตได้ แต่มีนายพรานที่เขาชำนาญป่า เขาเดินออกจากป่านั้นไป เราได้เดินตามรอยนั้นเขาออกไปพ้นจากป่านั้น ชีวิตนี้เรารอดมาได้ ในการประพฤติปฏิบัติครูบาอาจารย์ของเราท่านเดินพ้นออกไปแล้ว แล้วเราเดินตามมา เรามีช่องทางอยู่ เราจะตามรอยทางนั้นไปเพื่อจะออกจากป่านั้นไหม ถ้าเราเกิดทิฐิมานะ เราว่าเรารู้แล้ว เราไม่เดินตามไป เรานั่งอยู่นั้น เราออกนอกถู่ก้นออกไป เราแหกเหล่าแหกกอไป แต่เราบอกว่าเราพ้นจากป่า มันเป็นไปได้จริงไหม

ถ้ามันเป็นไปได้จริง นั้นเป็นคติ เป็นเรื่องของกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เราเอามาสั่งสอนเรา แล้วเรามาศึกษาปฏิบัติขึ้นมา ครูบาอาจารย์ท่านเดินป่าไปแล้ว ท่านผ่านป่าไปแล้ว เราก็พยายามของเรา เราพยายามของเรานะ เราตั้งสติของเรา ทำความสงบของเราให้เราเห็นช่องทางในการเดินตามนั้นไป ถ้าจิตมันสงบขึ้นมามันเห็นช่องทางนั้น

ช่องทางนั้นคืออะไร เวลาจิตมันออกใช้ปัญญาในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม ถ้าในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม เวลาจิตสงบ เวลาเรากำหนดพุทโธ หรือเราใช้ปัญญา อบรมสมาธิ พอจิตสงบเข้ามาเราก็รู้ได้ว่าจิตมันสงบ ปัญญาอย่างนี้เวลามันพิจารณาเข้ามา มันปล่อยวางเข้ามา เราเป็นคนทำเอง มันเป็นปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันตภิภูฏิกโก เรารู้ว่าระดับของมัน ค่าของมัน มีคุณค่าแค่ไหน แค่นี้เราก็ซาบซึ้งแล้ว

คนเราเวลาทุกข์เวลายากนะ เหมือนคนแบกหามมาเต็มที่ แล้วมันวางสิ่งที่เป็นภาระรุงรังไว้ ปลอดภัยจากตัวเราไป มันจะมีความสุขแค่ไหน

จิตใจของเราแบกโลกมา เราเกิดมากับโลกแล้วเราก็แบกโลก เราอยากจะมั่งมีศรีสุข เราอยากจะมีความสุขทุกอย่างให้สมความปรารถนา เราแบกมาทุกอย่างเลย นั่นนะ แบกโลก แบกโลกก็เกิดความหนักหน่วง เกิดความหนักหน่วงมันก็กดอ้วงจิตใจ แล้วเวลาประพฤติ ปฏิบัติขึ้นมาด้วยปัญญาอบรมสมาธิหรือใช้คำบริกรรม พอมันวางสิ่งนั้นไป มันวางโลก มันวางความหนักหน่วงของใจทั้งหมด แล้วจิตใจมันถึงเป็นอิสระ จิตมันมันถึงเป็นสัมมาสมาธิได้

ถ้าจิตใจมันสงบเพราะมันวางโลกทั้งหมดนะ คุณความรู้สึกที่แบกโลกกับวางโลก มันแตกต่างกันอย่างไร สัมมาสมาธิถ้าจิตมันเป็นมันรู้ค่าของมัน คนแบกโลกมาทุกข์ขนาดไหน แล้วมันวางโลกได้มันปลอดภัยแค่ไหน ถ้ามันปลอดภัยมีความสุขขนาดนั้น เราจะมียาน มีพาหนะที่ขึ้นสู่บนถนนสายนั้น สายที่ครูบาอาจารย์ท่านผ่านไปแล้ว สายที่หลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่น เหล่ากอของพุทธะได้ผ่านถนนสายนี้ไป

เหล่ากอของพุทธะท่านผ่านถนนสายนี้ไปแล้วท่านกวัมือเรียกเรา จงใจพยายามดึงเราให้เราเดินเข้าสู่เหล่ากอนั้น เหล่ากอของโลกคือความเป็นอยู่ของเรา คือหมู่คณะของเรา เหล่ากอของธรรม จิตใจที่เป็นธรรม จิตใจที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันเห็นแล้วมันจะซาบซึ้ง มันจะรู้จักบุญคุณ มันจะมีความเคารพบูชามาก

ความเคารพบูชาขึ้นมาจากจิตที่มันสัมผัสนะ จิตใจที่เป็นธรรม จิตใจที่เป็นธรรมนี้สัมมาสมาธิมันก็เป็นสมาธิธรรม แล้วเกิดปัญญาธรรม เกิดปัญญาธรรมคือภาวนามย ปัญญา ปัญญาที่เกิดจากโลกุตระธรรม ปัญญาที่เกิดจากการประพฤติปฏิบัติ มันจะซาบซึ้ง

คู่มือเราทำงานไม่เสร็จ แล้วเราต้องการให้คนช่วยประคองเรา เราทำงานไม่เสร็จ แล้วเครื่องมือของเรามันขาดตกบกพร่อง เราต้องการให้คนช่วยเหลือเราไหม ?

เราประพฤติปฏิบัติ เราใช้ปัญญาเวลาพิจารณาไปแล้วมันปล่อยาง แต่มันยังไม่สมุจเฉตปหาน ยังไม่ถึงที่สุดให้กิเลสมันขาด เราทำละล้าละลัง เราทำผิดทำถูกเห็นใหม่ ถ้าพิจารณามากเกินไปสมาธิมันก็อ่อนแรงลง พออ่อนแรงลงมันก็ละล้าละลัง สิ่งใดมันก็ไม่ประสบความสำเร็จ มันก็ต้องวางอย่างนั้น กลับมาพุทโธสร้างกำลังก่อน

เหมือนคนทำงาน คนที่ทำงานคู่มือ ดูกรรมกรนายช่างเขาทำงานเห็นใหม่ เขาทำงานตลอดไปจนไม่มีวันจบเลย สร้างบ้านหลังหนึ่งเสร็จวันนั้นเลย ถ้าไม่เสร็จก็ทำงานไม่มีเวลาพักผ่อน มันเป็นไปได้ไหม ? เขามาทำงานเขาก็ต้องพักผ่อน กลับไปพักผ่อน กลับไปกินข้าว กลับไปอะไรแล้วก็กลับมาทำงานใหม่ ทำเป็นเดือนเป็นปี ถ้ามันตึกสูง ถ้ามันประณีตก็ต้องทำงานมากหน่อย ถ้ามันเป็นกระท่อมห้องหอไม่กี่วันมันก็เสร็จ

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจที่มันสงบขึ้นมาแล้ว ถ้ามันสงบเข้ามาเห็นใหม่ ถ้ามันทำงานตลอดไปมันก็ไม่มีการล้างของมัน มันก็เป็นไปไม่ได้ แล้วความสมดุลของใจ การฝึกหัดอย่างนี้มันเป็นความฝึกหัด แบบฝึกหัดโดยครูบาอาจารย์ที่ท่านบอกไว้ เราก็ต้องมาพยายามฝึกหัดแล้วหาช่องทางของเรา

ครูบาอาจารย์บอกให้ทำอย่างนั้นๆ เราก็เป็นคนซื่อตรง ซื่อซื่อ ทำตามนั้นเลย ทำตามนั้น โดยที่ไม่เป็นความรู้สึก ไม่เป็นหัวใจที่มันแยกแยะของเราขึ้นมา มันจะเป็นของเราได้อย่างไร มันก็เป็นของครูบาอาจารย์นั่นนะ ครูบาอาจารย์ชี้ทางให้ บอกวิธีให้ เราก็ต้องพยายามของเรา พยายามสร้างสมของเราขึ้นมา

พอจิตมันสงบ โอ้โฮ... เราก็ทำได้ ไหนว่าเราไม่มีปัญญาไง ไหนว่าเราอ่อนด้อยไง นี่มันทำได้ พอทำได้ขึ้นมาเห็นใหม่ นี่ปัจจุตัง สันติภูริโก

สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม แล้วเกิดปัญญา ขึ้นของปัญญาไม่มีขอบเขต ขึ้นของความสงบมันเป็นเรื่องที่มีและไม่มีเลยนะ จิตเราฟุ้งซ่านมันก็ไม่มีสมาธิ พ้นจากความฟุ้งซ่านมันก็เป็นสมาธิ แล้วสมาธินี้มันเป็นมิจจาหรือสัมมา

ถ้าเป็นมิจฉาสมาธิ สิ่งใดเห็นใหม่ จุดไฟขนาดไหนมันต้องมอดสักวันหนึ่ง ความคิดจะทุกข์ขนาดไหน มันจะมีกิเลสตัณหาเหยียบย่ำในหัวใจขนาดไหน สุดท้ายสักวันหนึ่งมันต้องมอดไหม้ไป มันจะอยู่อย่างนั้นไปไม่ได้หรอก ถ้ามันรุนแรงจนทำให้เราทำร้ายตัวเองตายไป ตายไปจิตนั้นก็ไม่มีวันหมดไป มันก็จะตามไปนั้นนะ ไม่มีวันจบหรอก แต่มันต้องจบเห็นใหม่

ถ้าเป็นความฟุ้งซ่านถึงที่สุดแล้วมันก็ต้องมีความสงบ แต่ความสงบโดยไม่มีสติ ความสงบโดยไม่มีการฝึกหัด ความสงบโดยไม่มีการควบคุม มันเป็นมิจฉา มันเป็นมิจฉา เพราะมันสงบของมันเอง เวลาทุกข์มันก็ทุกข์ของมันเอง เวลาหายก็หายของมันเอง ใครเป็นคนดูแล ใครเป็นคนจัดการ ใครเป็นคนแยกแยะ มันไม่มี

เป็นมิจฉา ! มิจฉาเพราะอะไร เพราะมันไม่มีสติ ถ้ามีสติขึ้นมาเห็นใหม่ เรามีคำบริกรรมของเรา มีสติปัญญาของเรา ถ้ามันสงบ สงบต่อหน้า สงบกับเรา สงบที่รู้ๆ สงบที่เห็นๆ สงบที่จับต้องได้ นี่ไงมันถึงเป็นความสงบ มันก็เป็นสัมมา สัมมาสมาธิ มันเป็นความสงบสัมมาสมาธินี้แล้วถ้ามันออกธูไปเห็นใหม่

ถึงบอกว่าถ้าเป็นสมาธิของมันมีอยู่ ของมันมีอยู่ซึ่งๆ หน้า สงบและไม่สงบ แต่ถ้าเป็นปัญญาละ ของไม่มีอยู่ ปัญญาที่มีอยู่นี้เห็นใหม่ สิ่งที่ไม่สงบคือความฟุ้งซ่าน พอมันสงบขึ้นมามันก็ปล่อยความฟุ้งซ่านมา ปล่อยความรู้สึกนึกคิด ปล่อยขันธ ๕ เข้ามามันถึงเป็นความสงบ แล้วความรู้สึกนึกคิดที่มันมีอยู่โดยธรรมชาติของมันอย่างนี้ ที่เขาใช้ปัญญากันอยู่นี้ เขาบอกว่าสิ่งนี้เป็นปัญญา

มันเป็นโลกีย์ปัญญา มันเป็นปัญญาสัตยชาติญาณ มันเป็นปัญญาจากอวิชา มันเป็นปัญญาจากกิเลส มันถึงไม่ใช่ปัญญาในพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ต้องการปัญญาอย่างนี้

ปัญญาอย่างนี้คูสิ คูที่เขาศึกษาทางวิชาการมา เขามีความรู้ ถ้าจะพูดทางวิชาการพูดได้ ๕ ปีไม่มีวันจบ แต่เขารู้จักตัวเขาใหม่ ? เขาไม่รู้จักตัวเขาเลย.. แต่ถ้าพอเราทำความสงบของใจเราเข้ามา จิตใจที่มันสงบเข้ามาถ้ามันออกธู สัมมาสมาธิมันออกธู นี่ขึ้นอยู่บนถนนสายนั้น แล้วพอออกธูไป ออกธูในอะไร ออกธูในกาย ออกธูในเวทนา ออกธูในจิต ออกธูในธรรม

เวลาเราทำความสงบของใจเห็นใหม่ เรานั่งสมาธินานๆ ก็เกิดเวทนา แล้วทำไมมันถึงไม่ออกสู่ละ ถ้ามันออกสู่ในเวทนานะ เวทนานั้นมันเป็นเวทนาดิบๆ เวทนาเกิดจากจิต เวทนาที่เกิดจากจิตมันเป็นอันเดียวกัน พิจารณาเวทนาแล้วปล่อยเข้ามามันก็เป็นสัมมาสมาธิ มันไม่เป็นวิปัสสนาหรอกเพราะมันไม่มีสมาธิ ไม่มีตัวจิต ไม่มีพุทธะ ไม่มีเหล่ากอ ไม่มีต้นขั้ว ไม่มีถึงที่สุดแห่งทุกข์ สิ่งนี้มันจะปลดปล่อยกันอย่างไร

แต่ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา พิจารณาเวทนา มันก็ปล่อยเวทนาเข้ามาที่สงบ แล้วพิจารณาเวทนาบ่อยครั้งเข้า ถ้าจิตมันปล่อย สงบเข้ามาๆ จนเข้าไปสู่พุทธะ คือถึงเหล่ากอของมัน แล้วถ้ามันพิจารณาซ้ำๆ เวทนาไม่ใช่เรา พอพิจารณาเวทนาเข้าไปมันตื่นตื่นนะ ใจนำคุณเลย เพราะเราหลงเราถึงรู้จักเวทนา เวทนาจึงเป็นเวทนาของมันอยู่แล้ว

คุณดูเขาเลากามันมีเวทนาที่ไหน เพราะมันไม่มีจิต ใจเราเพราะมีจิตเห็นใหม่ คุณชกศพนอนอยู่ในโรงพยาบาลมันก็ไม่มีความรู้สึก แต่ใจพวกเพราะจิตของเราเอง ด้วยสัญชาตญาณของมนุษย์ เวลาเรานั่งนาน โดยกิริยาเราจะเปลี่ยนท่า มันไปโดยสัญชาตญาณ เราเลยไม่เห็นว่าจะอะไรเป็นทุกข้ออะไรไม่เป็นทุกข้อ แล้วจิตใจมันเคยของมันไง มันเคยของมันโดยสัญชาตญาณ มันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

แต่พอเรามีสติปัญญาเราจะพิจารณาเวทนา ถ้าเวทนามันเกิดขึ้นมาเพราะเราศึกษากันมาเห็นใหม่ เรามีประเพณีวัฒนธรรม เหล่ากอของพุทธะ นี่ทางโลกเขาก็สอนกันอยู่ทางโลกเห็นใหม่ สังคมเขาก็ว่ากันไปอย่างนั้น แต่เรามาพิสูจน์ของเรา พอพิจารณาเวทนามันเกิดขึ้น เราพิจารณาเวทนา มันปล่อยเวทนามา มันก็เข้าไปสู่ความสงบ

มันปล่อยเวทนามาเข้าสู่ความสงบนะ เราก็พิจารณาซ้ำเข้าไปมันก็ปล่อยเวทนาเข้าไปสู่ความสงบ จิต เพราะมันสงบเข้ามา มันเห็นเวทนาชัดเจนมาก พอเห็นชัดเจน เวทนาจึงเป็นเวทนา เราก็เป็นเรา แล้วเราไปปรับรู้อะไรกับเวทนาดะ เวทนามันอยู่ที่ไหน อยู่ในเนื้อ ในหนัง ในกระดูก ในเส้นขน ในอะไร... ไม่เห็นมีเลย ถ้ายกจิตออก มันก็เหมือนชกศพ มันก็เหมือนกับธาตุ ๔

แต่เพราะมันมีจิตอยู่ เพราะจิตมันโง่ นี่โง่ ถ้าจิตมันพิจารณาเวทนา พิจารณาบ่อยครั้งเข้า พิจารณาเวทนาครั้งแรกมันจะเป็นสมถะ มันจะปล่อยวางให้สงบ เห็นใหม่ มันถึงบอกว่าความว่างซ่านหรือว่าสงบ เวลามันว่างซ่านของมันมีอยู่ สมาธิมีอยู่ จิตมีอยู่

แต่คนไม่ทำแล้วทำไม่เป็น พอทำไม่เป็น.. พิจารณาแล้วก็บอกว่าเป็นพุทธเหมือนกัน แต่ทำไมครูบาอาจารย์ไม่ยอมรับ

...มันจะไปยอมรับอะไร อันนี้มัน โดยกิเลส โดยตัดหาความทะยานอยาก มันเป็นการฝ่าเหล่าฝ่ากอ มันไม่เป็นความจริง เพราะมันฝ่าเหล่าฝ่ากอมันถึงไม่จริง แต่ถ้าพิจารณาตามความจริงนะ เวลาธรรมมันเกิดขึ้นมานะ มันไม่ฝ่าเหล่าฝ่ากอ มันเป็นไปโดยข้อเท็จจริง มันเป็นไปโดยธรรม

ถ้าเป็นไปโดยธรรมมันจะเริ่มเข้ามาจากโลกียปัญญาสู่สัมมาสมาธิ สู่ความเป็นจริง แล้วจะเริ่มออกเป็นโลกุตระปัญญา ถ้าปัญญาเกิดจากสัมมาสมาธิ ความรู้ความเห็นในเวทนาแตกต่างกัน ความรู้ความเห็นในสติปัญญานะ ๔ แตกต่างกัน ความแตกต่างกัน... คุณตีถ้ามันแตกต่างกันมันแตกต่างเพราะไครละ

เมื่อก่อนจิตเรายังไม่ได้สัมผัส เราก็ไม่รู้ลึกถึงความแตกต่าง เราก็คิดว่าเหมือนกัน เราจะพูดคำเดียวกับครูบาอาจารย์ แล้วครูบาอาจารย์ท่านไม่ยอมรับเรา เราก็ว่าครูบาอาจารย์นี้จับผิดเรา ไม่จริงใจกับเรา เห็นไหมมันแตกเหล่าแตกกอขึ้นไปแล้วมันเหยียบย่ำ

แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาะ พอเป็นความจริงขึ้นมามันจะซาบซึ่ง ซาบซึ่งจากใจของเรา แล้วพอซาบซึ่งจากใจของเรา ไปถามครูบาอาจารย์ว่าทำไมเป็นอย่างนั้นล่ะ ครูบาอาจารย์บอกว่า ก็บอกแล้ว ก็บอกแล้ว.. พอบอกแล้วเราถึงเข้าใจ มันถึงจะเข้าใจ นี่ใช้เวลาถ้าเป็นสันติภูมิกะ เป็นปัจฉิมัตถะ เราจะรู้ของเราก่อน ครูบาอาจารย์แค่รับฟังเท่านั้น

แต่ที่ครูบาอาจารย์ท่านรู้เพราะท่านผ่านไปแล้ว ท่านเคยผ่านเหตุการณ์อย่างนี้ ท่านเคยพิจารณาอย่างนี้ ถ้าท่านไม่เคยพิจารณาอย่างนี้ท่านจะบอกเราได้อย่างไร ถ้าท่านไม่เคยพิจารณาอย่างนี้ท่านจะรู้ได้อย่างไรว่าเราติดอยู่ในขั้นไหน เราติดอยู่เราไม่เป็นของเราเห็นไหม เพราะทิฐิมานะ มันก็เลยไม่ได้ผล ทิฐิมานะมันจะเหยียบย่ำใจของเรา ก่อนแล้วก็ไปเหยียบย่ำครูบาอาจารย์

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ มันเคารพบูชา เคารพบูชาจากความซาบซึ่งใจ ธรรมกับธรรมเข้ากัน ธรรมกับธรรมเห็นไหมเป็นสัมมาทิฐิเหมือนกัน มิจฉาทิฐิกับสัมมาทิฐิมันเข้ากันไม่ได้ ถ้าเป็นมิจฉาทิฐิความเห็นผิด ความเห็นผิดแล้วยึดความเห็นผิดของเขาด้วย

เขายังเหยียบย่ำทำลาย การเหยียบย่ำทำลายโดยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ถ้าเหยียบย่ำทำลายมันก็เป็นประจักษ์ตนว่าตนเป็นคนไม่ดี

ฉะนั้นเขาต้องพลิกแพลงไปว่าเป็นการดูแล เป็นการเคารพนบถนอบ แต่มันมีเบื้องหลัง นี่ใจผู้ที่แตกเหล่าแตกกอ มันไม่ใช่เหล่ากอพุทธะ มันเป็นเหล่ากอของกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันเป็นเหล่ากอของผู้ที่อยากใหญ่ อยากดัง อยากมีอำนาจ ยิ่งปฏิบัติไปยังลงเหวไป ปฏิบัติไปจะไม่ได้อะไร แต่เราปฏิบัติกันเราจะเอาผลนะ เรามาปฏิบัติเพื่อจะชำระกิเลส

พูดให้เห็นถึงว่ากิเลสนี้มันร้ายกาจนัก แล้วมารที่อยู่ในหัวใจมันครอบคลุมหัวใจของทุกๆ คนอยู่นะ เราประพฤติปฏิบัติอยู่ที่นี่เพราะเราจะแก้ไข เราจะแก้ไขของเรา เราจะต้องมีสติปัญญาของเรา เราจะต้องต่อสู้กับเรา ต่อสู้มัน

“คนจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร”

ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ ฉะนั้นความเพียรของเราต้องมี ถ้ามีเรามีความเพียร ถ้าความเพียรนั้นความเพียรชอบกับความเพียรไม่ชอบ ถ้าความเพียรชอบเห็นใหม่เราตั้งของเรา เราสังเกตของเรา มีสิ่งใดที่เข้ามาทำให้วอกแวกวอแว เราต้องตั้งสติ ถ้ามีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง สติ เราต้องย้อนกลับมาที่สติ ถ้าทำแล้วมันไม่ได้ผล ทำแล้วมันมีสิ่งใดที่คิดขวาง เราย้อนกลับมาดูสติ

สติ สมาธิ ปัญญา ถ้าเกิดว่าสติเราปกติ แต่สมาธิเรายังไม่ได้ขึ้นมา เพราะขาดสติขาดความจริงจังของเรา เราพยายามรักษาของเรา ถ้าเกิดสมาธิขึ้นมาแล้วปัญญามันจะเป็นไป คำว่าปัญญาเป็นไปแล้วมันจะเป็นไปเอง ไม่มีหรอก ปัญญาต้องฝึกฝนนะ

ถ้าเรามีสมาธิขนาดไหน ถ้าเป็นสมาธิ... ความฟุ้งซ่านกับความสงบมันมีอยู่แล้ว เพียงแต่เป็นสัมมาหรือเป็นมิถิลา ฉะนั้นถ้าเราฝึกของเราจนมันเป็นสัมมา สัมมาเพราะอะไร สัมมาเพราะมีสติ สัมมาเพราะควบคุมได้ แล้วพอจิตมันสงบขึ้นมาแล้วเราออกใช้ปัญญา พอออกใช้ปัญญามันแยกแยะของมัน ถ้าออกใช้ปัญญา คนที่สร้างกำลังมาน้อยถ้าออกไปพิจารณาแล้วไม่เห็นสิ่งใดเลย ไม่เห็นสิ่งใดเลยต้องรำพึงขึ้นมา เห็นใหม่ปัญญาต้องฝึก

ปัญญาต้องฝึก ปัญญาจะไม่เกิดเอง ปัญญาที่เกิดเองนี่คือปัญญาโลกๆ ปัญญาเกิดเองนี่คือปัญญาแบบคนฟุ้งซ่าน การฟุ้งซ่านถ้ามีสิ่งใดมาสะกิดมันจะพุ่งออกไปเลย ความฟุ้งซ่านอย่างนี้ แล้วเราก็ไปฟุ้งซ่านในธรรม แล้วก็คิดว่าสิ่งนั้นเป็นปัญญาๆ ปัญญาไม่มี !

ปัญญาเกิดจากสัมมาสมาธิ ถ้าจิตมันมีสัมมาสมาธิเกิดขึ้น แล้วถ้ามันไม่มีเราต้องรำพึง รำพึงไปที่กาย รำพึงในสมาธิคือการคิด คิดในสมาธิ แต่หลักธรรมใช้คำว่ารำพึง ถ้าคิดมันก็เป็นเหมือนกับความฟุ้งซ่าน เป็นความคิดของสามัญสำนึก นี่ก็ความคิด

แต่เพราะมันมีความสงบใช่ไหม มันมีจิตสงบแล้วถ้ามันพิจารณาหายไป ถ้ามันมีอำนาจวาสนา เห็นกายนี้เป็นเจโตวิมุตติ ถ้าไม่เห็นกายเราใช้ปัญญาของเราพิจารณาในขั้น ๕ ขั้น ๕ เพราะมันเป็นสังขารปรุงแต่ง มันเป็นสังขาร แต่มันมีสมาธิรองรับ พอมีสมาธิรองรับ สิ่งนี้ถ้ามันเกิดขึ้นมา เราใช้ปัญญาของเรา เราฝึกของเรา รำพึงให้มันเกิดขึ้นมา พอเกิดขึ้นมาเราพิจารณาของเราไป นี่ยิ่งพิจารณาไปนะ ถ้าพิจารณาแล้วมันปล่อย พอปล่อย ตทังคปหาน มันจะมีความคลุ้มคลั่ง มีความรู้สึก นี้โลกุตรธรรม

สิ่งที่เรากระทำมันมีผลแตกต่างกัน แล้วเราจะมีความตื่นเต็นว่า โอ้อโฮ.. เวลาปัญญาที่เกิดจากสัมมาสมาธิทำไมมันจะคลุ้มคลั่งขนาดนี้ ทำไมมันมีกำลังขนาดนี้ เห็นไหม เวลาเขาทำงานกับทางโลก โลกเวลาเขาทำงานเขามีผลงานของเขา เขาจะมีความชุ่มชื่น มีความพอใจ มีความสุขใจของเรา ไอนี้เราประพฤติปฏิบัตินะ เราปฏิบัติเพื่อชำระกิเลสของเราเห็นไหม

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เราจะมีกำลังมากน้อยขนาดไหน จะสร้างศีกสงครามชนะคุณด้วยพัน มีแต่เวรแต่กรรม”

แต่ถ้าการประพฤติปฏิบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่โคนต้นโพธิ์ แล้วเราเห็นไหม หน่อของพุทธะ เหล่ากอพุทธะ เหล่ากอคือการเกิดการตายขึ้นมาสร้างสมเป็นบารมี หน่อของพุทธะ หน่อของพุทธะคือความสงบของใจ ถ้าเรามีหน่อพุทธะถ้ามันแตกหน่อออกมา แตกดอกออกผลเห็นไหม มีการปฏิบัติมันจะมีความชุ่มชื่น มันจะมีความสุข มันจะมีความพอใจ นี้อย่างนี้เป็นสันติภูมิ โคนะ อย่างนี้เป็นสันติภูมิ โกมันรู้เอง เห็นเอง ถ้ารู้เองเห็นเองแล้วผู้ที่รู้เองเห็นเองตรวจสอบกันมันทำไมจะไม่รู้ละ

แต่ของเรา เราไม่เคยมี ไม่เคยรู้เองเห็นเอง เราเป็นจินตนาการ นี้คุยกับครูบา อาจารย์ไม่ได้หรอก เพราะครูบาอาจารย์ท่านรู้เองเห็นเอง มันมีสันติภูมิจิโก มันมีถนนสาย นั้น มันมีรูปธรรม มันมีข้อเท็จจริงที่พูดออกมาได้ แต่เพราะเราไม่เคยรู้เคยเห็นอะไรใหม่ แต่เราจำมา เรารู้มาจากในพระไตรปิฎก เราฟังจากครูบาอาจารย์ที่พูดซ้ำ เราก็พูดให้ เหมือนพูดซ้ำ มันเป็นไปไม่ได้หรอก !

เพราะมันพูดซ้ำ คำพูดมันต้องมีเหตุผลรองรับอะไรใหม่ว่าสิ่งนั้นคืออะไร สิ่งนั้นทำ อย่างไร แต่เราพูดให้เหมือน แต่เวลาพูดถึงเหตุผลเราพูดไม่ได้ นี่มันเป็นความผิดของเรา ใจ เป็นความผิดของเราเพราะเป็นจิตมยปัญญา แล้วเราจะบอกว่าครูบาอาจารย์ลำเอียง เราได้อย่างไร นี่พูดถึงครูบาอาจารย์นะ

แต่ถ้าความจริงแล้วมันไม่ต้องครูบาอาจารย์หรอก มันเอาความจริงของเรานี้ แหละ เอาในเรื่องหัวใจเรานี้แหละ เราก็สงสัยเราเอง คนที่ประพฤติปฏิบัติถ้ามันไม่เป็น ความจริงมันจะมีความสงสัย ความสงสัยนั้นมันจะสั่นคลอนหัวใจ หัวใจจะสั่นคลอนไปหมด ถ้ามันสั่นคลอนขึ้นไปแล้ว ละล้าละลังแล้ว ให้พูดความจริงไม่กล้าพูดความจริง แล้วไม่กล้าเผชิญกับความจริงเลย

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ เราเผชิญกับความจริง ผิดก็คือผิด ถ้ามันเป็นผิดเห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ถึงบอกว่าสิ่งนี้เป็นมิจฉานะ สิ่งนี้เป็นขาดสตินะ ถ้ามันเพิ่มมีสติขึ้นมาแล้วมีการระมัดระวังเข้ามา มันจะควบคุมเข้ามาได้ มันจะอยู่ในเขตของความปลอดภัย แล้วเขตของความปลอดภัยถ้ามันทำต่อไป เขตของความปลอดภัย สร้างผลประโยชน์ ขึ้นมาจากในความปลอดภัยนั้นมันจะไม่มี ความผิดพลาด นี่ถ้าทำขึ้นไป

ถ้าเราตั้งใจทำมันเป็นของที่เล็กน้อยสำหรับโลกเขาว่า แต่ถ้าเป็นการปฏิบัติไม่เล็กน้อย เพราะสติปัญญามันจะเล็กน้อยไปไหน ถ้ามันมีการกระทำมีการควบคุมขึ้นมา มันจะพัฒนาขึ้นมา แล้วพอเป็นขึ้นมาเราจะรู้เลยถูกผิดเป็นอย่างไร นี่เห็นใหม่ข้อเท็จจริง มีแล้ว ถ้าข้อเท็จจริงนี้เราพูดได้หมด ถ้าพูดเราพูดได้หมด เราภาวนาขึ้นไป

หัวใจมันลงตลอดคนนะ ถ้าหัวใจเป็นธรรมจะลงธรรมมาก เพราะธรรมนั้นคือสัจธรรม สัจจะ-อริยสัจจะมันมีอยู่ ถ้าสัจจะ-อริยสัจจะมันมีอยู่ สัจจะเห็นใหม่ สัจจะคือความจริงที่โลกเขามีสัจกัน กษัตริย์ตรัสแล้วไม่คืนคำ พูดคำไหนคำนั้น นี่สัจจะของเขา

อริยสังขะ ในสังขะในพุทธศาสนา อริยสังขะมันลึกซึ้งกว่านั้นอีก มันลึกซึ้งกว่าสังขะของโลกที่เขาให้สัญญากัน แต่อริยสังขะมันถอดมันถอนแล้วเราไปรู้ไปเห็นเข้า มันถอดมันถอนกิเลสเราออกมา สิ่งนี้มันเกิดมาเห็นใหม่ นี่ไงเหล่ากอพุทธะเราถึงได้ซาบซึ้งซาบซึ้งในการเกิดเป็นชาวพุทธ แล้วมีศรัทธาความเชื่อ มีการประพฤติปฏิบัติจริงขึ้นมา มันหาค่าไม่ได้ มันตีเป็นราคาค่าไม่ได้เลย

คุณชีวิตมนุษย์เรามีค่าเท่าใด เวลาเกิดวาทภัย เกิดอะไรต่างๆ เขาบอกว่าทรัพย์สินมันไม่มีค่าหรอก ในเมื่อมนุษย์ไม่มีคนตาย สิ่งนี้มีค่าที่สุด ชีวิตคนมีค่าที่สุด ชีวิตคนมีค่ากว่าวัตถุสิ่งของข้าวของทั้งหมดเลย ชีวิตคนมีค่าที่สุด แล้วอริยธรรมในหัวใจของผู้ที่เป็นมนุษย์มันจะมีค่าแค่ไหน แล้วหัวใจเราได้สัมผัสนี้โลกเขาจะรู้อะไรกับเราได้ แต่ครูบาอาจารย์รู้ได้ เหล่ากอของเราได้ ครูบาอาจารย์ของเราท่านผ่านไปแล้ว ท่านเป็นคนบอกเรา ท่านเป็นคนชี้หน้าเรา ฉะนั้นเราจะต้องประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง

ถ้าจิตมันสงบแล้วออกใช้ปัญญา แล้วปัญญาในการใช้นั้นมันจะเป็น โลกุตระปัญญา ปัญญาที่ถอดถอนเป็นตทัคคphan มันปล่อยวางขนาดไหน มันปล่อยวางนะ พิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม ถ้าสมคุณมันปล่อยวาง การปล่อยวางนี้เห็นใหม่ คุณมีขณิมาปฏิบัติ คำว่าเป็นมีขณิมาปฏิบัติมันปล่อยวาง เพราะถ้าไม่สมคุณมันปล่อยวางไม่ได้ เอียงข้างใดข้างหนึ่ง หนักไปข้างใดข้างหนึ่ง ความไม่เป็นสมคุณไม่มี

ในทางการช่าง ศูนย์นี้เขาต้องสำคัญมาก ถ้าศูนย์ไม่ได้ ระดับไม่ได้ การก่อสร้าง การกระทำสิ่งนั้นจะทรงโครงสร้างนั้นไว้ไม่ได้เลย จิตเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาด้วยมรรคญาณ ด้วยมรรค ๘ สิ่งใดที่เป็นความสมคุณของมันคือมีขณิมาปฏิบัติ ถ้าขาดการสมคุณเห็นใหม่ นี่ความเป็นระดับของมัน โครงสร้างของมันจะเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง มันจะปล่อยวางไม่ได้

การปล่อยวางเห็นใหม่ เราปล่อยวางบ่อยครั้งเข้าๆ ต้องมีความขยัน มีความหมั่นเพียร จะมีความขยันมีความหมั่นเพียรแล้วมีความสุขมากนะ ความสุขเห็นใหม่คุณิต เวลาคนเรามีเงินมีทองมันอยากได้มากขึ้นๆ เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลามันปล่อยวางอยากจะทำปล่อยวางมากขึ้นๆ ให้ถึงที่สุด เว้นไว้แต่คนที่ปฏิบัติแล้วไม่เข้าใจว่าการปล่อย

วางน้ำมันเป็นตังคปทาน การปล่อยวางน้ำมันเป็นการฝึกฝนจิต น้ำมันเริ่มฝึกหัดการใช้ ปัญญา

การใช้ปัญญาน้ำมันต้องปัญญาซ้าแล้วซ้าเล่า ให้เกิดการกระทำมีความชัดเจนขึ้น มีการตรวจสอบ ทดสอบ-ตรวจสอบ ทดสอบ-ตรวจสอบ จนถึงที่สุด ความว่าถึงที่สุดมันมีกระบวนการของมัน กระบวนการนี้มีอยู่แล้ว ! ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ที่บอกว่าธรรมะมีอยู่แล้ว แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือค้นขึ้นมาเอง แต่พวกเราน้ำมันยังรู้หรือค้นขึ้นมาไม่ได้ ฉะนั้นการตรวจสอบนี่คือการรู้ค้นคือการตรวจสอบให้จิตใจมันได้ถอดถอน

คำว่าถอดถอน มันถอดถอนของจิตของบุคคลคนนั้น ถ้ามันถอดถอนจากบุคคลคนนั้น ทดสอบ-ตรวจสอบ ทดสอบ-ตรวจสอบ ซ้าแล้วซ้าเล่า ทำซ้าแล้วซ้าเล่า แต่ถ้ามันเป็นขีปนาวุธปัญญา ที่เดียวขาด น้ำมันเป็นเรื่องของเขา แต่ถ้าเราเวไนยสัตว์เห็นใหม่ ขนาดที่ทำได้ขนาดนี้ ถ้าเรามีเหล่ากอของพุทธะแล้วเราไม่แตกเหล่าแตกกอ เราเดินตามธรรม เดินตามข้อวัตรปฏิบัติ เดินตามทีครูบาอาจารย์ท่านสั่งสอน เพราะครูบาอาจารย์ท่านได้เดินของท่านไปแล้ว ท่านเดินผ่านไปแล้วว่า การเดินโดยมัจฉิมาปฏิบัติ การเดินด้วยสัมมาทิฐินี้เป็นช่องทางที่ถูกต้อง เป็นมัคโค เป็นทางอันเอก จะทำให้จิตใจนี้พ้นจากกิเลสเห็นใหม่

กิเลสครอบงำ มารนี้ครอบงำใจของเราอยู่ มาร อวิชชา น้ำมันครอบงำความไม่รู้ในหัวใจ มันครอบงำเราอยู่ เราปฏิบัติมาก็เพื่อให้หัวใจมันเห็นชัดว่าสิ่งใดครอบงำ แล้วสละความครอบงำนั้นให้เป็นวิชา อวิชชาให้เป็นวิชา ในเมื่อมันเป็นวิชา วิชาที่ก้าวเดินไป ยังไม่สิ้นสุดกระบวนการของวิชา มันต้องมีความขยันหมั่นเพียร เพราะวิชากับอวิชชามีการต่อสู้ มีการขัดแย้งคัดง้างกัน ถ้าเป็นอวิชชามันก็เป็นความดันเดา น่าจะเป็นอย่างนั้น.. น่าจะเป็นอย่างนี้... ปฏิบัติแล้ว มันก็ได้แล้ว มันก็เป็นแล้ว... นี่คืออวิชชา !

วิชาคือการที่ว่าถ้ามันไม่เป็นจริง มันก็รับรู้ในหัวใจของเรา ถ้ามันเป็นจริงมันเป็นจริงเพราะเหตุใด มันมีสิ่งใดเป็นสัมมาสมาธิ มีสิ่งใดเป็นสติ มีสิ่งใดเป็นงานชอบ ความเพียรชอบ นี้วิชามันตรวจสอบมันต่อสู้กันระหว่างวิชากับอวิชา มันตรวจสอบกัน มันถึงต้องซ้าแล้วซ้าเล่าๆ บนถนนหนทางเส้นนั้น ถึงที่สุดแล้วมันขาด !

คำว่าขาดนี้ สักโยชน์มันขาดออกไปจากใจ ครุบาอาจารย์ท่านก็ผ่านไปแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปล่งอุทานเช่นนั้น เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพระพุทธ พระธรรม แต่ยังไม่มีการเป็นพยาน ไม่มีใครรู้จริงว่ามันมีจริงหรือ ธรรมะมีจริงหรือ มรรคผลนิพพานมีจริงหรือ ก็รู้只有自己คนเดียว แต่เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” นี้มีความชื่นใจมาก มีบุคคลเป็นพยาน นี้เหล่ากอพุทธะเกิดมาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา

สิ่งนี้มันเกิดขึ้นมาด้วยความชุ่มชื่นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วเผยแผ่ธรรมขึ้นมา มีผู้ปฏิบัติตามแล้วได้ผลจริง นี้ของเราก็มี

ในปัจจุบันนี้เราเกิดมาท่ามกลางพุทธศาสนานะ เรามีหลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นที่ท่านรื้อฟื้นมา มีครุบาอาจารย์ท่านรื้อฟื้นมา รื้อฟื้นมาด้วยความมั่นคง ความอาหาญ เรามีหม่อมมีคณะ เราไม่ใช่ทำโดยไม่มีใครเหลือवलณะ ครุบาอาจารย์ท่านเหลือवलเราอยู่นะ ครุบาอาจารย์ท่านถนอมรักษาเรานะ ครุบาอาจารย์ท่านมีหัวใจที่เป็นธรรม แล้วท่านเป็นธรรมในหัวใจท่านจะมีความเมตตาขนาดไหน

คู่มือเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจท่านเป็นธรรมมาก เห็นไหมปรารถนาจะรื้อสัตว์ขนสัตว์ ครุบาอาจารย์ของเราก็เหมือนกัน ใจท่านเป็นธรรมมาก ท่านอยากให้เรารู้จริงใจ สิ่งที่ท่านปากเปียกปากแฉะ จ้ำจืดจ้ำจอยอยู่ เหล่านี้ก็เพราะว่าสิ่งที่เราเป็นนี่ยังเป็นโลกอยู่ ท่านก็พยายามจะให้เราทำจริงทำจริงขึ้นมา เพื่อจะให้เราเข้าถึงเหล่ากอเดียวกัน เข้าถึงพุทธะเดียวกัน แล้วเกิดปัญญาขึ้นมาเห็นใหม่

เวลาพิจารณาไปจนมันขาด ขาดนี้มันขาดอย่างไร คนขาดนะรู้ เวลามันขาดไป สักโยชน์มันขาดไปแล้ว สักกายทิฐิ ทิฐิที่เป็นความเห็นผิด คูสิมิจาทิฐิ สัมมาทิฐิ แล้วทิฐิ มิจาทิฐินี้สักกายทิฐิ ทิฐิในกายมันขาดออกไป ขาดออกไปอย่างไร ถ้ามันขาดออกไปแล้ว มันจะกลับมาเป็นอย่างอื่นไม่ได้เลย มันเป็นอกุศลปฏิจจธรรม

นี่ไงที่บอกว่า “สัพเพ ชัมมา อนัตตา มรรคผลต้องเป็นอนัตตา มันเป็นอนัตตา...” อนัตตาที่มันแปรปรวนอยู่นี้ อนัตตาที่วิชากับอวิชชามันกำลังต่อสู้กัน นี่เป็นอนัตตา อวิชชาคือความยึดมั่นถือมั่นของใจ เพราะมันไม่รู้ อวิชชาคือความไม่รู้แล้วเถียง แล้วคือ ค้าง แล้วเถรตรงว่าเป็นธรรมๆ นี่คืออวิชชา

วิชาคือ คีล สมาธิ ปัญญา ที่ได้ตรวจสอบแล้ว วิชาเห็นใหม่ วิชานี้ได้พิจารณาใน กาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม นี่คือวิชา สิ่งนี้เป็นวิชา วิชากับอวิชชาที่สัพเพ ชัมมา อนัตตา เพราะถ้ามันเป็นอนัตตามันจะแปรสภาพได้อย่างไร ไม่เป็นอนัตตามันจะเกิด กระบวนการของมันได้อย่างไร กระบวนการของมันคือการแปรปรวนใช้ใหม่ กระบวนการของมันคือการขับเคลื่อนไปใช้ใหม่ นี่คืออนัตตา

แต่ถ้าเวลามันขาดออกไปนะ มันจะเป็นอนัตตาได้อย่างไร เวลามันขาดไปแล้ว มันสิ้นสุดไปแล้วมันก็เป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรม นี่ธรรมเหนือโลกใจ แล้วธรรมเหนือ โลกชั้นไหน ธรรมเหนือโลกชั้นโสคาบัน ชั้นสภิกาทา ชั้นอนาคา ชั้นอรหัตตมรรค อรหัตตผล สิ้นสุดกระบวนการของสิ้นทุกขไป มันเป็นเรื่องมหัศจรรย์มากนะ

เหล่ากอพุทธะเรามีเหตุมีผลนะ เหล่ากอของหลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่น เหล่ากอของ เรา เหล่ากอของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เราก็คือเป็นไม้แขนงหนึ่ง เราก็คือเป็นแขนงหนึ่งในเหล่า กอนั้น เราภูมิใจใหม่ เราได้ภูมิใจใหม่ว่าเรานี้เป็นเหล่ากอของพุทธะ เราเป็นลูกศิษย์ของ ครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านประพฤติปฏิบัติมาจนเป็นที่เคารพบูชา จนมีชื่อเสียง ชื่อเสียง นั้นมันตามมาทีหลังนะ ความจริงของใจต่างหาก ความเป็นจริงของใจที่มันเป็นความจริง อันนั้นขึ้นมา แล้วมันปลดคอวิชา ระหว่างวิชากับอวิชชาที่มันทำลายกัน

ที่ว่า “สัพเพ ชัมมา อนัตตา” ก็รู้ได้ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ผู้ที่ผ่านถนนเส้นนั้นมา ผู้ ที่ผ่านกระบวนการมาชัดเจนมาก รู้ได้ด้วยความจริงชัดเจน แต่เวลาแสดงธรรมออกไป ผู้ที่ รับจะมีคุณสมบัติได้มากน้อยแค่ไหน

แต่เวลาไอ้พวกแตกเหล่าแตกออกไป ก็บอกว่าพุทธพจน์ พุทธพจน์ คำว่าพุทธ พจน์ ถ้าพูดถึงเหล่ากอพุทธะเขาอธิบายได้ดีกว่าอีก อธิบายได้เนียน แล้วเสมอ แล้วเข้ากัน ได้หมด

แต่ผ่าเหล่าผ่ากอไปนี้ไปจำมาพูด มันจำมาพูดด้วยความเห็น ด้วยความทิวัง ว่า นิพพานก็ต้องเป็นอนัตตา.. พระพุทธเจ้าสอนเรื่องอนัตตา.. นี่มันเป็นอนัตตา...

ไปยึดคำว่าอนัตตา คำว่าอนัตตานี้มันถูกต้อง พระพุทธเจ้าสอนอนัตตาเพราะโลก เขาเป็นอัตตา แต่เราสอนอนัตตา แต่การอนัตตา อนัตตามันมีหลายชั้นหลายชั้น โสคาบันก็อนัตตาหนึ่ง สกิทากาก็อนัตตาหนึ่ง อนาคาก็อนัตตาหนึ่ง อรหันต์ก็อนัตตาหนึ่ง แล้วอันไหนมันอนัตตาแต่ละ เวลากระบวนการของมันมันมีใจ มรรค ๔ ผล ๔ สิ่งนี้เป็นมรรค ๔ ผล ๔ กระบวนการของมันไป

นั่นแตกเหล่าแตกกอไปก็ไปยึดแต่ตามทิวังมานะของตน ว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม แล้ว อ้างอิงว่าเป็นพุทธพจน์ อ้างอิงว่าเป็นพระพุทธเจ้า อ้างอิงว่าสิ่งนั้นมันเป็นเจ้าของใจ ไอ้พวกเรานี้ไอ้พวกสาวก สาวกะ พวกที่ประพฤติปฏิบัติมันจะไปโต้แย้งกับพุทธพจน์ เจ้าของศาสนาได้อย่างไรละ

แต่ความจริงเจ้าของศาสนาคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธพจน์ ธรรม และวินัยนี้สิ่งที่เราไปยึด พวกแตกเหล่าแตกกอไปก็ไปยึดฉวยเอา เอาสิ่งนั้นมาแอบอ้าง แต่ในการประพฤติปฏิบัติแอบอ้างหรือไม่แอบอ้าง ไม่จำเป็น จำเป็นว่าในการปฏิบัติให้มันเป็นจริงขึ้นมาจากใจ ถ้าใจมันเป็นจริงขึ้นมาเพราะกิเลสนี้กิเลสของเรานะ พุทธพจน์นั้นของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ๒๕๕๔ ปี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สอุปาทิเสสนิพพาน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ขึ้นมา ๔๕ ปี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปนั้น อนุปาติเสสนิพพาน จบสิ้น

ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นจบสิ้นไปแล้ว สิ่งนี้เป็นอำนาจบารมี วาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แสดงธรรมวินัยที่สอนเราไว้ แต่เวลาเราไป ศึกษา เราศึกษาด้วยทิวังมานะ ทิวังแตกเหล่าแตกกอ ไม่ใช่อยู่ในเหล่าของพุทธะ คือไม่รู้จริง

ไม่รู้จริงก็ไปอ้างอิงสิ่งนั้นมาว่าเป็นพุทธพจน์ ต้องการอำนาจวาสนาบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือคนอื่น เหนือ.. คำว่าเหนือเห็นใหม่ นี่มันถึงแตกเหล่าแตกกอออกไปด้วยทิฐิมานะ

แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา พุทธพจน์.. สาธุ พุทธพจน์นี้เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ศึกษาปริยัตินั้นมาพอสมควร เราก็ปฏิบัติ เราปฏิบัติของเราไป ทำความสงบของใจ ถ้าจิตสงบแล้วออกใช้ปัญญา เวลาเกิดขึ้นมานี้ อันนี้คือข้อเท็จจริงเลยละ เห็นจริงรู้จริง นี่เป็นความจริงขึ้นมา ไม่ใช่อ้างอิง แล้วเข้าใจได้ละเอียดลึกซึ้งกว่า

ธรรมของหลวงปู่มันเห็นใหม่ ท่านบอกว่า “โบไม้ในกำมือกับโบไม้ในป่า” ในพุทธพจน์ก็ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หลวงปู่มันเอามาเพื่อกำราบใจ กำราบไอ้พวกหัวคือ ไอ้พวกแตกเหล่าแตกกอใจ ว่าธรรมในพระไตรปิฎกนี้เหมือนกับโบไม้ในกำมือ แต่เวลาข้อเท็จจริงเห็นใหม่ มันเหมือนโบไม้ในป่า

ผู้ที่ปฏิบัติโดยข้อเท็จจริงจะรู้จะเห็นมันเยอะเยอะไปหมด เพียงแต่ว่าเวลาจะพูดสิ่งใดก็ต้องพูดเข้าสู่โบไม้ในกำมือนั้น เพราะโบไม้ในกำมือนั้นชาวพุทธเราเชื่อถือศรัทธาเชื่อถือศรัทธาว่าเป็นพุทธพจน์ โบไม้ในกำมือนั้น ฉะนั้นเวลาอ้างสิ่งใดก็ต้องอ้างโบไม้ในกำมือนั้น แต่โบไม้ในป่ายังอีกมหาศาล !

เหล่ากอพุทธะเขารู้นะ ไอ้เหล่ากอกิเลสต้นหาความทะยานอยากของเรานี้ไม่รู้

แล้วไม่รู้นี่ไม่มีความจริงเป็นของตัวเองก็อ้างพุทธพจน์.. พุทธพจน์.. หลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นท่านอ้างเพื่อให้ชัดเจน แต่ความจริงท่านอ้างจากใจของท่าน ครูบาอาจารย์ของเราท่านอ้างจากความรู้จริงอันนั้น แต่ความรู้จริงนี้มันต้องรู้ผ่านพุทธพจน์ไฉนเวลาพูดออกมาก็เป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

หลวงตาท่านพูดประจำ “เวลาปฏิบัติขึ้นไปแล้วจะรู้ไปที่ไหน พระพุทธเจ้ารู้แล้ว.. พระพุทธเจ้ารู้แล้ว..”

ฉะนั้นเวลาปฏิบัติแล้วจะกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยความซาบซึ้งในหัวใจ เราซาบซึ้ง ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ได้... ใครจะรู้ได้... ใคร

จะรู้ได้... เวลาหลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นเห็นไหม สาวก สาวกะ ก็มีธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่แล้วก็ยังคงบากบั่นขนาดนั้น

เวลาหลวงตาท่านไปอยู่กับหลวงปู่มั่นเห็นไหม หลวงปู่มั่นท่านผ่านหมดแล้ว เวลาท่านสอนท่านบอก หลวงตาท่านรำพันให้ฟังประจำ “เหมือนเด็กๆ เหมือนสอนเด็กๆ จิตเสื่อมก็บอกว่าจิตนี้มันต้องกินอาหาร ไม่ต้องไปเสียใจดีใจกับมัน พุทโธๆ ไว้เดี๋ยวมันหิวนะ มันก็จะกลับมากินเอง พุทโธๆ ไว้จิตกลับไปเป็นสมาธิอีก”

เวลาท่านผ่านมาแล้วท่านย้อนกลับไปดูเห็นไหม ย้อนกลับไปดูที่หลวงปู่มั่นสอนท่านสะท้อนใจว่าเหมือนสอนเด็กๆ เหมือนสอนด้วยความเมตตา.. ถ้าเราไม่รู้ก็คือเราไม่รู้ แต่พอเรารู้แล้วนะ เรามีความเคารพ เห็นไหมท่านเมตตาเรา เราจับต้นชนปลายสิ่งใดไม่ได้เลย ท่านสอนเหมือนเด็กๆ เลย

“จิตนี้มันต้องกินอาหาร” นี่เวลาความคิดมันเกิดจากใจใจ ถ้าจิตมันเสื่อมไป ไม่ต้องไปเสียใจกับมันเพราะเรารักษาอาหารไว้ รักษาพุทโธๆ ไว้ เดี่ยวมันหิวมันจะกลับมากินเอง แล้วก็เป็นอย่างนั้น จากจิตเสื่อมมันก็หายหมด จากจิตที่มันเสื่อม จากจิตที่มันควบคุมไม่ได้ พอจิตมันต้องมากินอาหาร ต้องมากินพุทโธๆ จนจิตสงบเห็นไหม

ครูบาอาจารย์ของเราเป็นเจดีย์นะ เป็นธรรมเจดีย์ เป็นที่เคารพบูชาของเรา เพราะท่านเมตตาเรา ท่านสอนเรา ท่านบอกเรา ให้เราเข้าสู่เหล่าสู่กอใจ เหล่ากอของพุทธะ เพื่อประโยชน์กับเราเอง เอวัง